

Løpenr.: 23/3655
Arkivsaknr.: 23/560
Saksbehandler: Lars Strøm
Arkiv:

SAKSFRAMLEGG

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
084/23	Formannskap	28.08.2023
055/23	Kommunestyre	04.09.2023

Eierskapsmelding Salangen kommune 2023

Administrasjonssjefens innstilling:

1. Eierskapsmelding for 2023 vedtas slik vedlagt, og legges til grunn for Salangen kommunes eierskapsarbeid.
2. Eierrepresentanter og kommunalt oppnevnte styremedlemmer legger eierskapsmeldingen til grunn i sin oppfølging av eierskapet i det enkelte selskap.

Sakens dokumenter:

Vedlegg 1 Eierskapsmelding Salangen kommune 2023

vedlegg 2 interkommunale samarbeid og selskaper Salangen kommune

Formannskap 28.08.2023:

Behandling:

Votering:

Innstillingen enstemmig vedtatt som innstilling til kommunestyret,

FSK- 084/23 Vedtak:

1. Eierskapsmelding for 2023 vedtas slik vedlagt, og legges til grunn for Salangen kommunes eierskapsarbeid.
2. Eierrepresentanter og kommunalt oppnevnte styremedlemmer legger eierskapsmeldingen til grunn i sin oppfølging av eierskapet i det enkelte selskap.

Sakens fakta:

Sakens fakta følger i vedlagt Eierskapsmelding for Salangen kommune 2023, og vedlagt detaljoversikt over virksomheter og interkommunale samarbeid Salangen kommune har vesentlig interesser i.

Administrasjonssjefens vurdering:

Eierskapsmeldingen er utarbeidet og fremlegges for behandling av kommunestyret i tråd med kommunelovens krav jf. § 26-1.

Eierskapsmeldingen gir nødvendige rammer for, og retning til, utøvelse av godt kommunalt eierskap. Godt kommunalt eierskap betinger vilje til å sette seg inn i både de lovmessige rammene og politiske målene med eierskapet. Herunder ulike selskapsformer og organisering, og å utarbeide en eierskapspolitikk med prinsipper for, og mål med, det kommunale eierskapet.

Slik administrasjonssjef vurderer det er kommunens eierskap i stort ivaretatt på en forsvarlig måte, og det foreligger begrenset risiko knyttet til kommunens ulike eierposisjoner. Samtidig er det rom for forbedring. Rutiner for oversendelse, fremlegging og oppfølging av selskapenes årsregnskap og årsberetninger kan bli enda bedre og mer systematisk.

Eierskapsmeldingen legger et godt grunnlag for å styrke oppfølgingen av det kommunale eierskapet i neste periode. Administrasjonssjef innstiller på å vedta Eierskapsmeldingen, og at kommunens eierrepresentanter, og kommunalt oppnevnte styremedlemmer legger den til grunn i sitt arbeid med det enkelte selskap.

26.07.2023

Lars Strøm
administrasjonssjef

Lars Strøm
administrasjonssjef

2023

Eierskapsmelding Salangen kommune

Salangen kommune

28.07.2023

1	Innhold	
2	Innledning	3
2.1	kommunelovens krav	3
3	Nøkkeltall - sammendrag	4
4	Godt eierskap	6
4.1	Eierstyring og eiers krav til virksomheten	6
4.1.1	Formål og vedtekter	6
4.1.2	Mål- og målekriterier	6
4.1.3	Eiers oppfølging	6
4.2	Prinsipper for eierstyring i Salangen kommune	6
4.2.1	Valg av organisasjonsform skal tilpasses formål og behov	7
4.2.2	Det skal være åpenhet rundt Salangen kommunes eierskap	8
4.2.3	Kommunens eierstyring skal utøves gjennom eierorganene	9
4.2.4	Kommunen fastsetter langsiktige mål for virksomhetene som styret er ansvarlig for å realisere	9
4.2.5	Virksomheten skal sikre god informasjonsflyt til eierne	9
4.2.6	Virksomheten skal sørge for effektiv organisering og ressursforvaltning	10
4.2.7	Virksomheten skal opptre som ansvarlig samfunnsaktør	10
4.2.8	Virksomheten skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål	11
4.2.9	Styresammensetningen skal baseres på kriterier for kompetanse, kapasitet og mangfold	11
4.2.10	Godtgjørelse til styret og daglig leder skal være forholdsmessig	12
4.2.11	Styret skal ha en aktiv rolle knyttet til rapportering og oppfølging	12
4.2.12	Styret skal sørge for god internkontroll og risikostyring	12
5	Eierskapsforvaltning i praksis	14
5.1	Forskjellen mellom eierstyring og selskapsstyring	14
5.2	Roller og kontakt mellom aktørene	14
5.2.1	Kommunestyret	14
5.2.2	Formannskapet	15
5.2.3	Kommunens administrasjon	16
5.2.4	Utøvende eierorgan	16
5.2.5	Styret	17
5.2.6	Daglig leder	17

5.2.7	Kommunen som eier kontra kommunen som bestiller/kjøper av tjenester	17
5.3	Eiermøter	18
5.4	Mål og rapportering	18
5.5	Tilsyn og kontroll	19
6	Selskapsformer.....	21
6.1	Innledning.....	21
6.2	Kommunale foretak (KF).....	21
6.3	Interkommunalt selskap (IKS).....	21
6.4	Interkommunalt samarbeid.....	22
6.5	Aksjeselskap (AS)	22
6.6	Stiftelse.....	23
7	Selskapene – formål, måloppnåelse og eierstrategi.....	24
7.1	Komrev NORD IKS.....	24
7.2	Arkiv Troms IKS.....	25
7.3	Polar park AS	26
7.4	Vardobaiki AS	27
7.5	Senja Avfall IKS	28
7.6	Astafjord vekst AS.....	29
7.7	Troms Holding AS	31
7.8	K-Sekretariatet IKS.....	32
7.9	Bredbåndsfylket AS	32
7.10	Astafjord utvikling AS	33
7.11	Sør-Troms Museum	36
7.12	Salangen boligstiftelse.....	37

2 INNLEDNING

Eierskapsmelding for Salangen kommune legges med dette frem. Meldingen gir prinsipielt grunnlag for, og mål med, kommunens eierskapspolitikk.

Salangen kommune har stor frihet til å velge hvordan tjenestene og virksomheten skal organiseres. Tjenesteproduksjonen organisert innenfor kommunen som organisasjon reguleres av de styringssystemene som følger av kommuneloven: Kommunestyret har i utgangspunktet all beslutningsmyndighet.

Når kommunestyret velger å organisere en del av kommunens virksomhet i aksjeselskaper eller interkommunale selskaper, endres imidlertid betingelsene for folkevalgt styring og kontroll. Kommunestyret eller fylkestinget får da en eierrolle og må styre selskapet gjennom selskapets eierorgan.

Rolleendringen endrer ikke kommunestyrets ansvar for kommunens samlede virksomhet, dvs. også tjenester som er organisert i selvstendige rettssubjekter utenfor kommuneorganisasjonen.

Styring av selskapene i tråd med de formål som er satt krever kunnskap om de mulighetene som finnes og god forankring av eierskapspolitikken. Eierskapsmeldingen er i så måte sentral, og ytterlig forankring av eierskaps politikken kan gjøres gjennom kommuneplan når den revideres.

2.1 kommunelovens krav

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv.

Eierskapsmeldingen skal jf. kommunelovens § 26-1 inneholde:

- a. kommunens prinsipper for eierstyring
- b. en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c. kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Under følger en sammenstilling av nøkkeltall i virksomheter (AS og IKS) Salangen kommune har eierandeler i, og to stiftelser kommunen har vedtektsfestet styrerepresentasjon i.

Virksomhet	Etablert	Eierandel i %	Driftsinntekt 2022	Egenkapital 2022	Årsresultat 2022	Juridisk form	Verts-kommune	Antall ansatte
Komrev nord IKS	2003	0,92 %	kr 21 406 000	kr 8 086 000	kr 168 000	IKS	Harstad	55
Krisesenteret i Midt-Troms	1989	Selveiet - kom. finansiert	kr 5 002 000	kr 766 000	-kr 7 000	Forening /-Ideell organisasjon	Lenvik	18
Senja avfall IKS (morselskap - konsern) - Senja Avfall Næring AS (100%) - Senja Avfall Miljø AS (100%) - Finnsnes Fjernvarme AS (69,325%)	1980	6,90 %	kr 159 273 000		kr 9 106 000	IKS	Lenvik	30(88)
Finnsnes fjernvarme AS	2015	4,78 %	kr 9 677 000	kr 21 559	kr 1 523 000	AS	Lenvik	
Astafjord Vekst AS	1984	25,00 %	kr 21 354 395	kr 7 032 826	-kr 940 368	AS	Salangen, Dyrøy og Gratangen	38
Sør-Troms museum	2007		kr 33 331 000	kr 11 483 000	kr 1 461 000	Stiftelse	Harstad	80
Bredbåndsfylket (BBTF) AS	2003	0,81 %	kr 52 289 000	kr 62 466 000	-kr 376 000	AS	Tromsø	21
Tromskraft Holding (Holdingselskap for Arva AS)	2019	1,67 %	NB estimert 2022 111 000 000	NB 2021 581 521 000	NB 2021 32 974 000	AS	Tromsø	
K-Sekretariatet IKS	2004	0,68 %	kr 10 930 500	kr 5 996 438	kr 2 065 227	IKS	Tromsø	7
Polar Park AS	1984	0,04 %	kr 14 479 000	kr 22 942 000	kr 2 950 000	AS	Bardu	34
Vardobaiki AS	2002	0,48 %	kr 20 003 000	kr 8 681 000	kr 553 000	AS	Evenes	45
Arkiv Troms IKS	1999	2,46 %	kr 9 964 930	kr 1 024 708	kr 67 901	IKS	Tromsø	8
Salangen boligstiftelse	1988	Stifter	kr 9 141 135	-kr 2 330 094	kr 605 986	Stiftelse	Salangen	6
Astafjord utvikling AS	2006	100,00 %	kr 3 986 848	kr 705 157	kr 374 895	AS	Salangen	4

4 GODT EIERSKAP

4.1 Eierstyring og eiers krav til virksomheten

4.1.1 Formål og vedtekter

Selskaper som Salangen kommune har eierskap i skal tydeliggjøre sin virksomhet og sitt formål i vedtektene. Selskapets vedtekter danner rammen for virksomheten, og selskapet skal ha mål og strategier som samsvarer med eiers ønske for virksomheten. Det ligger til generalforsamlingen/representantskapet å foreta en avveining mellom hensynet til styrets og den daglige ledelses handlingsrom, og eiers ønske om å legge føringer eller begrense dette.

4.1.2 Mål- og målekriterier

For selskaper Salangen kommune har vesentlig økonomiske eierinteresser i bør det utvikles konkrete målekriterier for vurdering av selskapenes resultatoppnåelse. Dette for å sikre at disse selskapene etterlever kommunens krav til en rasjonell og effektiv drift, og at kommunen oppnår sin hensikt med eierskapet.

Salangen kommune forventer at styrene og den daglige ledelse i alle selskapene kommunen har eierinteresser i, uavhengig av formålet med eierskapet, utøver sin virksomhet så effektivt og rasjonelt som mulig.

4.1.3 Eiers oppfølging

For de selskapene, der kommunens eierinteresser er av vesentlig økonomisk betydning, bør det i løpet av året bli avholdt eiermøter. Dette er møter selskapene selv eller ordfører kaller inn til. For andre selskap er det tilstrekkelig at eierskapsutøvelsen foregår på den årlige generalforsamlingen, med mindre det signaliseres ønske om det eller oppstår spesielle forhold.

I løpet av året kan det også være naturlig med en mer uformell dialog mellom eier og selskapet, blant annet om forhold som kan ha prinsipielle eierskapsmessige sider ved seg. Besøk hos bedriftene vil også forekomme, både på initiativ fra politisk og administrativt hold, eller fra bedriftene selv.

4.2 Prinsipper for eierstyring i Salangen kommune

Aktivt og godt eierskap er grunnleggende for god lokalpolitisk forvaltning av kommunens samlede verdier og interesser. Det har direkte konsekvens for selskapene og deres posisjoner.

Prinsippene for eierstyring fordeles på krav som stilles til kommunen som eier (1-4) og krav som rettes mot virksomheten (5-12). Skillet er allikevel ikke absolutt, og enkelte av prinsippene gjelder både for kommunen og den enkelte virksomhet.

1. Valg av **organisasjonsform** skal tilpasses formål og behov.
2. Det skal være **åpenhet** rundt Salangen kommunes eierskap.
3. Kommunens **eierstyring** skal utøves gjennom eierorganene.

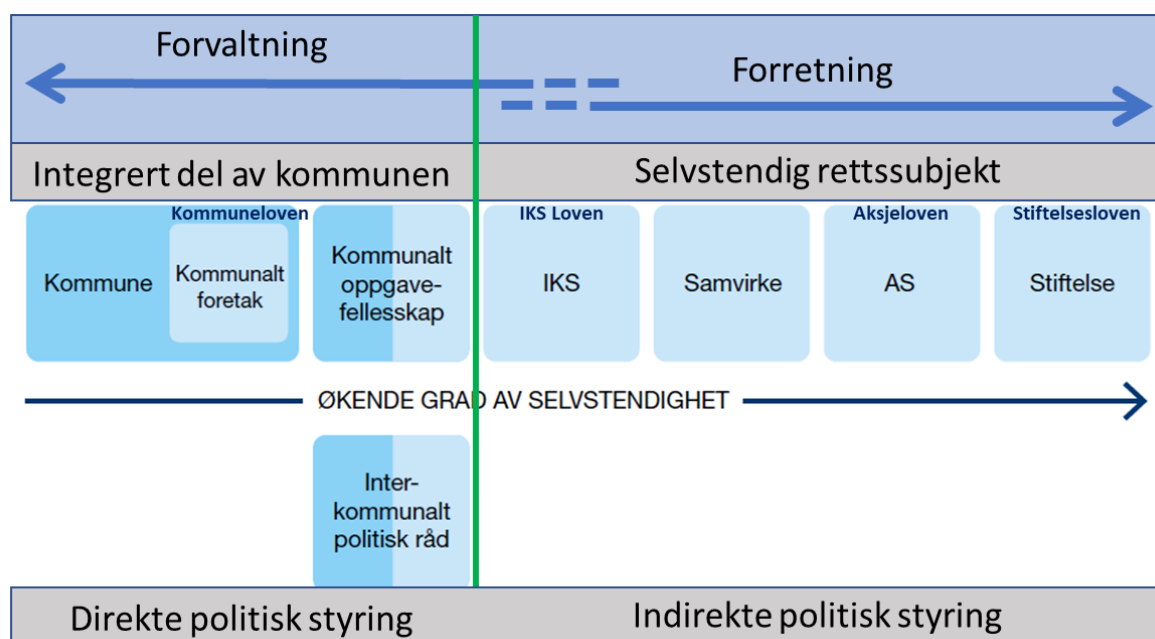
4. Kommunen fremmer **langsiktige mål** for eierskapet gjennom eierorganet, vis vedtak styret er ansvarlig for å realisere.
5. Virksomheten skal sikre god **informasjonsflyt** til eierne.
6. Virksomheten skal sørge for effektiv **organisering og ressursforvaltning**.
7. Virksomheten skal opptre som **ansvarlig samfunnsaktør**.
8. Virksomheten skal bidra til å nå **FNs bærekraftmål**.
9. **Styresammensettingen** skal baseres på kriterier for kompetanse, kapasitet og mangfold.
10. **Godtgjørelse** til styret og daglig leder skal være forholdsmessig.
11. Styret skal ha en aktiv rolle knyttet til **rapportering og oppfølging**.
12. Styret skal sørge for god **internkontroll og risikostyring**.

Det skal utvises varsomhet med utnevning av kommunestyremedlemmer til styret i aksjeselskap og kommunale foretak av habilitetshensyn.

4.2.1 Valg av organisasjonsform skal tilpasses formål og behov

Det ligger til kommunestyret i Salangen å vurdere om det skal være en tradisjonell etatsorganisering, eller om det er ønskelig å plassere kommunale oppgaver i et kommunalt foretak (KF), interkommunale samarbeid, interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS), samvirkeforetak (SA) eller stiftelse.

Politisk styringsmulighet er forskjellig for de ulike organisasjonsmodellene. Der virksomhetene har økende grad av selvstendighet, reduseres muligheten til direkte politisk styring. Tilsvarende gjelder hvis det etableres datterselskap. Figuren under illustrerer grad av selvstendighet og politisk styringsmulighet for ulike organisasjonsmodeller. Behov for politisk styring må vurderes når organisasjonsform skal velges.

Før kommunestyret beslutter å opprette en virksomhet bør det foreligge en analyse av hva kommunen ønsker å oppnå ved å velge en annen organisasjonsform enn tradisjonell organisering innenfor egen kommunestruktur. Det er eiers ansvar å sikre en organisasjonsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsforhold og konkurranseregulering, herunder regelverket om offentlig støtte.

Salangen kommune bør kun ha eierandeler i selskaper hvor eierskapet er hensiktsmessig for å ivareta kommunens behov. Kommunens eierandeler i virksomheter bør ikke være større enn det som er nødvendig ut fra begrunnelse og formål med eierskapet.

Kommunen skal jevnlig vurdere om formålet med det enkelte eierskapet fortsatt er aktuelt og relevant. Kommunen bør sammen med virksomhetens styre, i tillegg vurdere om virksomheten til enhver tid har en hensiktsmessig organisasjonsform. I tilfeller der kommunens begrunnelse for eierskapet har falt bort, bør kommunen revurdere sitt eierskap helt eller delvis gjennom salg eller avvikling.

4.2.2 Det skal være åpenhet rundt Salangen kommunes eierskap

Kommuneloven og offentlighetsloven er styrende for hvordan kommunen og kommunale selskap praktiserer åpenhet og innsyn.

Offentlighetsloven gjelder for kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper dersom det offentlige har eierandeler som gir rett til mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet, eller direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet.¹

Offentlighetsloven gjelder likevel ikke for offentlig eide selskaper som hovedsakelig driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private.

Åpenhet knyttet til eierskapet er viktig slik at innbyggerne, medeiere, og andre kan se hvordan kommunen håndterer eierskapet. Åpenhet skaper forutsigbarhet, tillit og ivaretar demokratiske hensyn.

Politiske organ som formannskap kan utgjøre generalforsamling i heleide kommunale selskap etter delegering fra kommunestyret. Det medfører imidlertid også at møte i generalforsamlingen blir å betrakte som et møte i folkevalgt organ med samme krav til møteoffentlighet jf. sivilombudsmannens uttale 2008.²

Samtidig som kommunen skal praktisere åpenhet, skal den være en profesjonell og ansvarlig eier. Kommunen må kunne ha en fortrolig dialog med selskapene for å kunne forvalte eierskapet godt. Det kan innebære at dokumenter må unntas offentlighet når disse er forretningssensitive eller bør unntas av andre grunner. Ellers praktiseres prinsippet om meroffentlighet.

Kommunen skal årlig motta en orientering om de enkelte selskapers utvikling. I tillegg skal selskaper hvor kommunen er eneeier eller har vesentlige eierinteresser, rapportere ekstraordinære hendelser og økonomiske resultater som er av vesentlig betydning for kommunen som eier.

¹ KS Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

² Sivilombudsmannen sak: 2008/377 – lukking av møte i Stranda Formannskap

4.2.3 Kommunens eierstyring skal utøves gjennom eierorganene (generalforsamlinger for AS og representantskapsmøter for IKS eller årsmøte)

Kommunestyret utøver indirekte styring av virksomheten ved å oppnevne kommunens representant til eierorganet. Det følger av kommuneloven at det er ordfører eller varaordfører som representerer kommunen på disse møtene hvis ikke kommunestyret har valgt noen andre. Representanten er pliktig til å handle innenfor de rammene som kommunestyret/formannskapet har trukket opp.

Kommunen skal fremme sine eierinteresser i eierorganet, som er det øverste organet i virksomheten. Saker som skal behandles i eierorganet skal som utgangspunkt bli oversendt til kommunen i så god tid at kommunen har mulighet til å behandle disse i folkevalgte organer i forkant av møtene.

På den måten vil kommunens stemmeavgivning i eierorganet gjenspeile det politiske flertallet i Salangen kommune. Dersom det ikke foreligger konkrete instruksjoner eller signaler fra kommunestyret/formannskapet, skal kommunens representant avgi stemme innenfor loven, vedtekter/selskapsavtale og alminnelige krav til lojalitet mot virksomheten og Salangen kommune.

4.2.4 Kommunen fastsetter langsiktige mål for virksomhetene som styret er ansvarlig for å realisere

Det er kommunen som eier som skal definere mål for virksomheten og stille krav til hva virksomheten skal levere. Kommunes mål og strategier for virksomhetene skal komme til uttrykk gjennom godkjente vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler og strategidokumenter. Disse generelle styringsdokumentene bør kommunestyret revidere jevnlig, for å påse at disse er hensiktsmessige og i tråd med gjeldende mål. Videre skal kommunens mål komme til uttrykk på generalforsamling eller representantskapsmøte.

I tillegg kan kommunes mål komme til uttrykk gjennom eventuelle avkastningskrav, krav til effektivitet og utbytteforventninger. Slike krav vil også bidra til at kommunen sikrer at virksomheten har en forsvarlig kapitalstruktur/egenkapital tilpasset deres situasjon og kommunens formål med eierskapet.

I mange av eierposisjonene til Salangen kommune ligger det imidlertid til grunn andre mål enn forventninger om økonomisk avkastning. Her skal andre definerte mål framheves, hvor avkastningsforventninger eksempelvis kan bli erstattet av ideelle formål eller kvaliteten på konkrete tjenester. Kommunen vil ikke fastsette avkastningskrav for selskaper som baserer virksomheten på tilskudd fra eierne, eksempelvis Astafjord Vekst AS. Det vil likevel stilles resultatkrav, herunder krav til effektiv drift.

Det er styret som er ansvarlig for å realisere de målene som eier fastsetter. Når kommunen har framsatt sine målsettinger, må virksomheten få mulighet og frihet til å realisere målene.

4.2.5 Virksomheten skal sikre god informasjonsflyt til eierne

Styret og daglig leder skal sørge for god informasjonsflyt til eierne, slik at kommunen får tilstrekkelig tid til å behandle aktuelle saker.

Saker til behandling i eierorganet (generalforsamling/representantskapet/årsmøtet) skal i tråd med prinsipp 3 først tilrettelegges for behandling i formannskapet om mulig. Det samme gjelder for de tilfeller formannskapet ev. har en dobbeltrolle som generalforsamlingen i heleide kommunale selskap, for å sikre ivaretagelse av hensynet til offentlighet.

For å sikre tid til demokratisk forankringen, bør bestemmelser om innkallingsfrist til eierorganet tas inn i vedtektene eller selskapsavtalen. Innkalling og saksdokumenter til generalforsamling og årsmøte skal som hovedregel sendes minst fire uker før møtet. For interkommunale selskap skal innkalling og saksdokumenter sendes med minst fire ukers varsel.

Dokumentene sendes valgt representant (ordfører/varaordfører) og postmottak i Salangen kommune (postmottak@salangen.kommune.no).

Virksomheten bør også oversende annen informasjon som er av betydning for kommunen som eier, herunder innkalling og protokoller fra styremøter hvor vesentlige saker er til behandling. Innholdsmessig skal saksdokumentene fra virksomheten være relevant, tydelig og korrekt, slik at kommunen mottar tilstrekkelig informasjon for å ta saken til behandling.

Virksomheten skal ellers legge til rette for god og regelmessig dialog med eier. Som utgangspunkt skal det holdes jevnlig uformelle eiermøter.

4.2.6 Virksomheten skal sørge for effektiv organisering og ressursforvaltning

Kommunen forventer at virksomhetene har en effektiv organisasjons- og beslutningsstruktur, med evne til å gjennomføre omstillinger ved behov. Det inngår i styrets oppgave å vurdere om virksomheten er forsvarlig og hensiktsmessig organisert og om ressursene blir brukt på en god måte.

Virksomheter som utfører forvaltningsoppgaver skjermet fra konkurranse, samtidig som de driver virksomhet i konkurranse med andre, bør skille disse. På enkelte områder er et slikt skille lovpålagt.

Den konkurranseutsatte virksomheten skal som utgangspunkt stå økonomisk på egne bein, og må ikke bli subsidiert av offentlige midler gjennom eksempelvis rimelig husleie, lån av utstyr mv.

4.2.7 Virksomheten skal opptre som ansvarlig samfunnsaktør

Generelt

Selskapene skal opptre som en ansvarlig samfunnsaktør. Samfunnsansvaret omfatter blant annet ivaretagelse av hensynet til etikk, miljø, lokalsamfunn, ansatte- og menneskerettigheter, likestilling, bekjemping av arbeidslivskriminalitet, krav til offentlige anskaffelser mv.

Styrenes arbeid med samfunnsansvar må være forholdsmessig med hensyn til virksomhetenes størrelse og kompleksitet.

Klima og miljø

Kommunalt eide selskaper (AS og IKS) er en del av kommunens virkemidler for å nå kommunens målsettinger innenfor klima og miljø, slik de er beskrevet i Kommuneplan samfunnsdel med tiltaksdel i budsjett og økonomiplan, og kommunens retningslinjer for anskaffelser (innkjøpsreglement).

Selskapene skal gjennomgå sin virksomhet og etablere målsettinger for klima, miljø og energi, samt beskrive relevante tiltak. Ved investeringer må omstillingen til lavutslippssamfunnet vektlegges i planleggingen. På sikt bør klima, miljø og energi omtales i selskapets rapportering til kommunen, og inngå som en del av kommunens klimaregnskap.

Etikk

Kommunale selskaper og virksomheter forvalter fellesskapets ressurser, og det er viktig for kommunens omdømme at forvaltningen skjer på en forsvarlig og etisk måte. Salangen kommune forventer at virksomhetene utarbeider og forankrer etiske retningslinjer i virksomheten

Ansatte og menneskerettigheter

Arbeidsmiljøloven og annet regelverk knyttet til ILO-konvensjonen og andre menneskerettigheter, skal ivaretas.

4.2.8 Virksomheten skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er avgjørende for utviklingen av Salangen samfunnet på lang sikt.

I planstrategi for 2021-2024 stadfestes at «*Salangen kommune skal legge bærekraftsmålene til grunn ved all planlegging*». I eierskapsstrategisk sammenheng prioriteres: God helse, god utdanning, likestilling, vann, vekst, innovasjon, bærekraft, klima og samskaping.

Samarbeide om nye teknologiske løsninger og måter å samhandle for å imøtekomme framtidens behov for tjenester på en bærekraftig måte er avgjørende. I virksomheter hvor Salangen kommune ikke er majoritetseier, skal kommunens eierrepresentant arbeide for at målsettingene blir oppfylt.

I virksomheter hvor kommunen er majoritetseier bør det kartlegges og synligjøres hvordan foretaket skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Arbeidet må være rimelig i omfang i forhold til virksomhetens størrelse og formål.

4.2.9 Styresammensetningen skal baseres på kriterier for kompetanse, kapasitet og mangfold

Sammensetningen av styret skal være tilpasset virksomhetens behov.

Det innebærer at styremedlemmene må ha nødvendig kompetanse til å kunne bidra til å realisere eiers målsettinger. Styret bør årlig vurdere egen kompetanse.

Valg av styret bør skje etter forslag fra en valgkomité, som vil sikre gjennomtenkte prosesser ved valg av kandidater. Ordningen med valgkomité bør vedtektsfestes eller framgå av selskapsavtalen.

Det er valgkomiteen, på oppdrag fra eierorganet, som foreslår kandidater til styret. Det skal tilstrebes at styret har en balansert kjønnsrepresentasjon selv om det ikke er et lovpålagt krav. Der styret har vararepresentanter, bør ordningen med numerisk vara benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse.

For å unngå rolleblanding og dobbeltroller, skal verken ordfører, varaordfører eller kommunedirektør velges inn i styrene. Videre bør ikke styremedlemmer i morselskap sitte som styremedlem i datterselskap.

Sittende styremedlemmer bør ikke påta seg særskilte oppgaver for selskapet/foretaket, i tillegg til styrevervet. Generalforsamling eller representantskapet i den enkelte virksomhet bør vedta å slutte seg til Styrevervregisteret i KS.

Styremedlemmene bør registreres inn i Styrevervregisteret. Alle virksomhetene bør vurdere behovet for å tegne styreansvarsforsikring for medlemmene i organets styre. Virksomheten bør gi styremedlemmer ekstern styreopplæring ved behov.

4.2.10 Godtgjørelse til styret og daglig leder skal være forholdsmessig

Det er eierorganet som fastsetter styrehonorarer. Godtgjørelse til styrets medlemmer bør være på et moderat nivå, men samtidig framstå som rimelig ut ifra styrets ansvar, kompetanse, forventet tidsbruk og arbeidets kompleksitet.

Godtgjørelsen til styrets leder bør generelt ligge høyere enn godtgjørelsen til alminnelige styremedlemmer. Størrelsen på styregodtgjørelsene må vurderes i det enkelte tilfellet. Det er styret som vedtar daglig leders lønn. Kommunen forventer at styret utviser moderasjon ved fastsetting av lønn til ledende ansatte. Ved lønnsregulering bør man ta utgangspunkt i å følge den alminnelige lønnsutviklingen i Norge.

4.2.11 Styret skal ha en aktiv rolle knyttet til rapportering og oppfølging

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av virksomheten. Salangen kommune forventer at styret tar en aktiv rolle overfor eierne og den daglige ledelsen i sitt arbeid. Styret skal sikre tilfredsstillende rapportering til eierne.

Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert og korrekt informasjon om virksomheten, organiseringen og resultatene. En slik rapportering danner grunnlaget for en aktiv og forutsigbar eieroppfølging.

Styret bør videre sørge for rutiner og retningslinjer for å sikre god oppfølging og selskapsledelse. Rutinene må tilpasses den enkelte virksomhet. Kommunen forventer at styret fastsetter en årlig plan for sitt arbeid, med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring. Styret skal så langt det er hensiktsmessig legge fram en langsiktig strategiplan for virksomheten, minimum hvert fjerde år.

Styret skal sørge for at strategiplanen blir forankret hos kommunen som eier. Dette innebærer at styret må sørge for at eier får informasjon om strategiplanen i god tid før denne skal opp til behandling, slik at de langsiktige strategiene blir gjenstand for politisk behandling.

Eiermøter kan i den sammenheng benyttes dersom det er behov for uformell informasjonsutveksling, forventningsavklaringer mv. Styrets rapportering og oppfølging skal være i tråd med lovkrav, kommunens fastsatte mål og kommunens forventninger i Eierskapsmeldingen.

4.2.12 Styret skal sørge for god internkontroll og risikostyring

Styret skal føre tilsyn med virksomheten. Det innebærer at styret skal sørge for at virksomheten har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring som er tilpasset virksomheten.

Styret skal foreta en årlig gjennomgang av virksomhetens viktigste risikoområder. Risikostyring skal være med på å identifisere og håndtere ulike typer risiko. Internkontrollen skal blant annet bidra til

en målrettet og kostnadseffektiv drift, sikre kvaliteten på virksomhetens rapportering, sikre at virksomheten blir forvaltet i tråd med eiernes vedtak og intensjoner, forhindre korrupsjon, sikre retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, samt sikre at virksomheten opererer i samsvar med relevant regelverk.

Styret må sørge for å avklare om virksomheten er omfattet av forvaltningsloven, offentlighetsloven og anskaffelsesregelverket gjennom virksomhetens og styrets internkontroll jf. også pkt. 4.2.2 i eierskapsmeldingen.

5 EIERSKAPSFORVALTNING I PRAKSIS

5.1 Forskjellen mellom eierstyring og selskapsstyring

Selskapsretten bygger på et prinsipp hvor eier har en tilbaketrukket rolle, og driften og ledelsen av virksomheten er overlatt til et styre man har tillitt til. De folkevalgte må derfor være bevisst rollefordelingen mellom eier på den ene siden og virksomhetens ledelse bestående av styret og daglig leder på den andre.

Eierstyring betyr den styring kommunen har i forhold til sine virksomheter, og den måten kommunen forvalter dette eierskapet på. Eiers sterkeste påvirkning er å definere virksomhetens formål og stille krav til hva virksomheten skal levere. Rammene for formålet er nedfelt i vedtektene eller selskapsavtalen, samt vedtak i generalforsamling eller representantskap. Eierstyringen kommer også til uttrykk ved valg av styret i virksomheten. I tillegg kan eier drive aktiv eierstyring gjennom eieravtaler og instruksjer.

Selskapsstyring gjelder styring av selve virksomheten og hører under styret og daglig leders ansvarsområde. Oppgaven til virksomhetens styre og administrasjon er å planlegge, forvalte og drive foretaket innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eier. Denne ytre rammen består av eierstrategi, eierskapsmelding, vedtekter/selskapsavtale og vedtak på generalforsamlingen/representantskapet. Styret og daglig leder er på denne måten ansvarlig for den daglige driften av selskapet uten direkte inngripen fra eierne.

Dersom eier detaljstyrer selskapet, kan det føre til en utydeliggjøring av den ansvarsfordeling som selskapsretten legger opp til. Balansen mellom eierstyring og frihet for foretaksledelsen må eier ta stilling til ut fra virksomheten som drives. Kommunen har ikke formell instruksjonsrett direkte overfor styrerepresentanter i IKS eller AS.

5.2 Roller og kontakt mellom aktørene

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre gode rapportering på måloppnåelse og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre. Kommunestyret, formannskapet, kontrollutvalget og kommunedirektør har i den sammenheng viktige og ulike roller.

Det er viktig å ha klart for seg hvem som har hvilke roller i henholdsvis eierstyringen og i selskapsstyringen. Rollefordelingen mellom kommunestyret, formannskapet og kommuneadministrasjonen, samt styret og daglig leder er beskrevet i illustrasjonen på neste side.

Videre innebærer den løpende eierskapsforvaltningen regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og virksomhetene. Hvordan kontakten foregår mellom de ulike aktørene er illustrert i figuren under. I tillegg er eiermøter særskilt omtalt i pkt. 4.1.3 og 5.3

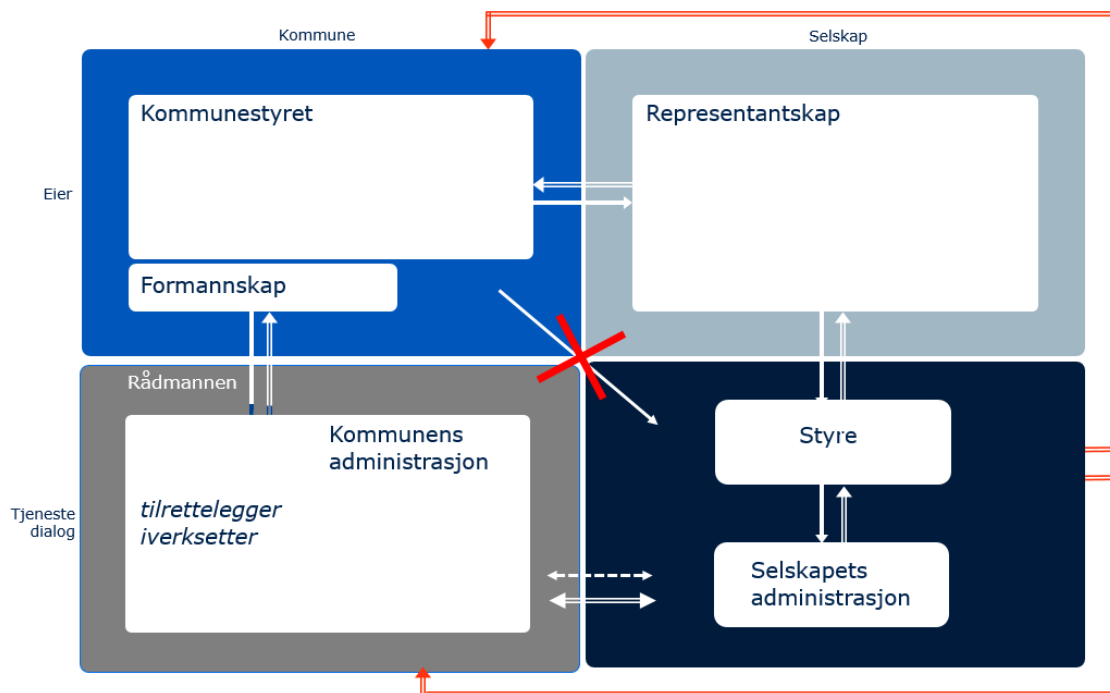
5.2.1 Kommunestyret

Kommunestyret er ansvarlig for at kommunens eierskap utøves på en forsvarlig måte.

Kommunestyret har tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen som eier når sine mål, at

regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Eierskapsmeldingen skal vedtas av kommunestyret minst en gang i valgperioden. Det bør gjennomføres nødvendig opplæring av folkevalgte om eier- og selskapsstyring minst én gang hver valgperiode. I tillegg skal administrasjonen tilrettelegge årlig oppdatering om virksomhetenes økonomiske situasjon jf. innsendte årsmeldinger og årsregnskap, eventuelt andre spesielle forhold, og forhold med relevans i forhold til formålet med eierskapene.

Selskapene representerer store økonomiske verdier og har en tjenesteproduksjon som er viktig for kommunens innbyggere. Kommunen bør derfor ha en aktiv holdning til eierskapet samlet og til eierskapet i hvert enkelt selskap, slik at de betydelige verdiene og oppgavene som ligger i selskapene forvaltes til beste for kommunens innbyggere.

Kommunestyret kan delegere sin myndighet til underordnet organ. Delegert myndighet skal utøves innenfor rammene som settes i denne eierskapsmeldingen, samt eventuelt andre føringer fastsatt av kommunestyret. Saker av stor prinsipiell og politisk betydning skal likevel forelegges kommunestyret for avgjørelse jf. bestemmelsene i delegeringsreglementet.

5.2.2 Formannskapet

Formannskapet er delegert myndighet til å utøve løpende eierstyring på vegne av kommunen og skal sikre at eierrollen utøves på en helhetlig måte.³

Salangen kommune legger til rette for den demokratiske styringen ved at alle saker til generalforsamlinger og representantskapet i forkant presenteres og eventuelt drøftes i

³ Dette bør tydeliggjøres i neste revisjon av delegeringsreglementet.

formannskapet. På den måten forankres folkevalgtes innstilling til de aktuelle sakene og kommunens representanter i møter har mulighet til å fremme eiers reelle syn.

For det tilfelle at formannskapet også utgjør generalforsamlingen i heleide kommunale selskap skal saker til generalforsamlingen behandles i ordinært innkalt formannskap (se pkt. 3.2.2 note 1).

Videre bør utvalgte aksjeselskap (AS) og interkommunalt selskap (IKS) gi formannskapet eller kommunestyret en presentasjon av egen virksomhet i løpet av valgperioden. Presentasjonen skal gi grunnlag for å kontrollere at selskapet driver virksomheten i tråd med selskapets formål og kommunens mål med eierskapet. Det skal orienteres om selskapets strategi og eventuelle utfordringer.

5.2.3 Kommunens administrasjon

Kommunedirektør skal legge til rette for oppfølging av kommunens eierskap. Ved eierskapsforvaltningen innebærer dette:

- Iverksette kommunestyrets vedtatte eierskapspolitikk.
- Forberede eiersaker til politisk behandling.
- Bistå ordfører og andre i utøvelsen av eierstyring, herunder forberede og eventuelt delta på generalforsamling/representantskapsmøter og eiermøter.
- Ha løpende kontakt med virksomhetene utenom møter i eierorganer.
- Internkontroll.
- Oppdatere Eierskapsmeldingen.

Kommunedirektør ivaretar selv oppgaven med å ajourholde og utarbeide eierskapsmelding pr i dag. Omfanget av oppgaver i takt med både økt investeringstakt og stadig mer omfattende vertskommune ansvar tilsier at det er behov for å vurdere videre delegering og økt kapasitet i administrasjon. Økonomisjef støtter sammen med Internkontroller kommunedirektør slik at beslutninger om eierskap kan fremlegges til beslutning med tilstrekkelig bakgrunnsinformasjon.

Kommunedirektør har ingen instruksjonsmyndighet ovenfor selskapene, men det legges til grunn gode administrative rutiner mellom selskapene og kommunens administrasjon.

5.2.4 Utøvende eierorgan

Kommunen som eier skal utøve sine eierinteresser i selskapets eierorgan. Eierorganet skal sikre at eiernes overordnede interesser blir ivaretatt, formulere klare mål for virksomheten og velge det rette styret. Eierbeslutninger fattes i generalforsamling for aksjeselskaper (AS) og representantskapsmøte for interkommunale selskaper (IKS).

For aksjeselskaper skal eier i generalforsamling godkjenne årsregnskap og årsberetning, herunder utdeling av utbytte. For interkommunale selskaper skal eier gjennom representantskapet i tillegg fastsette budsjett, økonomiplan, fatte vedtak om pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, samt fatte vedtak om investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne.

Representantskapet i interkommunale selskaper er tillagt noe mer myndighet enn generalforsamlingen i et aksjeselskap. Representantskapets medlemmer er personlig valgt/oppnevnt for 4 år og kan bli holdt ansvarlige på samme måte som styrets medlemmer, jf. IKS-loven § 38.

Kommunen skal ikke handle på bakgrunn av informasjon som ikke er kjent for øvrige aksjonærer/eiere og eiermakt skal ikke utøves gjennom uformelle kanaler.

5.2.5 Styret

Styret er et kollegium som i felleskap skal realisere selskapets mål. Styret har totalansvaret for ledelse og utvikling av selskapet både strategisk og operativt, samt ansetter og fører tilsyn med daglig leder. Styret skal påse at daglig leder handler i selskapets interesser og i tråd med gjeldende lovverk.

Et styremedlem er personlig valgt og skal ivareta selskapets interesser, ikke eierne av selskapet.

Styrerepresentanter kan bli holdt personlig økonomisk ansvarlig overfor selskapet eller aksjeeier for skade de har forvoldt forsettlig eller uaktsomt, jf. aksjeloven kap. 17 og IKS-loven § 38.

Styret har ansvar for å sikre at selskapets lønns- og incentivordninger utformes slik at de fremmer verdiskaping i selskapet og fremstår som rimelige.

Kommunen har ikke formell instruksjonsrett direkte overfor styrerepresentanter i IKS eller AS.

Styret i virksomheten skal forholde seg til gjeldende vedtekter/selskapsavtale, gjeldende Eierskapsmelding for Salangen kommune, samt kommunestyre- og formannskapsvedtak som virksomheten blir berørt av.

5.2.6 Daglig leder

Selskapets daglige ledelse tilligger daglig leder. Daglig leder er underordnet styret og skal følge de retningslinjer/pålegg som styret har gitt. Daglig leder skal sørge for at styret får et godt beslutningsgrunnlag.

Saker som er av prinsipiell eller uvanlig art for selskapet skal ikke daglig leder håndtere alene. Styret må først behandle og ta stilling til slike saker.

5.2.7 Kommunen som eier kontra kommunen som bestiller/kjøper av tjenester

Kommunen bestiller/kjøper også tjenester fra virksomheter den har eierinteresser i. Kommunens rolle som bestiller/kjøper av tjenester skal være klart atskilt fra rollen som eier.

Kommunens rolle som kunde hos egne selskaper/foretak ivaretas av kommunedirektør, og reguleres av de tjenesteleveranseavtaler og kontrakter som inngås mellom virksomheten som utfører/leverandør og kommunen som bestiller/kunde. Dette inngår som del av kommunedirektørens kontraktstyring, og er ikke en del av eierstyringen.

5.3 Eiermøter

At kommunens styring skjer ved deltakelse på generalforsamling og representantskapsmøter, hinder ikke at kommunen har dialog med virksomhetene også utenfor disse møtene. En slik dialog kan gjerne skje gjennom eiermøter.

Eiermøter er en uformell arena mellom representanter fra kommunen som eier, virksomhetens styre og daglig leder. Et eiermøte er ikke lovbestemt og kan sikre en løpende dialog mellom virksomheten og eier om saker som anses som viktige og prinsipielle. På disse møtene kan virksomheten og kommunen ta opp forhold, stille spørsmål og formidle synspunkter, utenom de formelle møtene og uten å treffe formelle beslutninger. På denne måten kan utvikling og strategi bli luftet og diskutert, men det bør ikke legges føringer eller «gis signaler» som anses å gripe inn i styrets myndighetsområde.

Dersom en eierkommune inviterer til eiermøte, kan man risikere at dette oppfattes som et signal om misnøye med selskapet/foretaket, eller at det er et forsøk på diktat fra eierkommunen. For å unngå dette, er det alltid virksomheten som skal invitere til eiermøtet, men møtene kan initieres av kommunen. Som utgangspunkt bør det gjennomføres jevnlig eiermøter, forutsatt at virksomheten eller kommunen finner det hensiktsmessig. I tillegg til eiermøtene, kan det avholdes kontaktmøter mellom virksomheten og eierkommunen på et administrativt nivå. Slike møter har til hensikt å sikre tilfredsstillende informasjonsutveksling.

5.4 Mål og rapportering

Salangen kommune som eier ønsker å stille krav om realisering av fastsatte mål for selskapene. I interkommunale selskaper og aksjeselskaper hvor Salangen kommune ikke er majoritets-eier, skal kommunens eierrepresentant i representantskapet/generalforsamling arbeide for at de samme kravene blir oppfylt. Virksomhetene skal årlig rapportere (årsmelding og årsregnskap) om de vesentligste kravene i Eierskapsmeldingen er overholdt bl.a.:

- Har kommunen fått mulighet til å vurdere langsiktige strategiplaner minst én gang i valgperioden?
- Har virksomheten nådd målene som er satt for sist kalenderår?
- Har det sist år inntruffet ekstraordinære hendelser eller avlagt økonomiske resultater som er av vesentlig betydning for kommunen som eier?
- Har virksomheten forankret samfunnsansvaret i sine mål for virksomheten?
- Har virksomheten forankret målsettinger og tiltak i FNs bærekraftsmål?
- Har virksomheten oppdaterte etiske retningslinjer?
- Har virksomheten rutiner for vurdering av eventuelle habilitetskonflikter?
- Er ansattes rettigheter ivaretatt ved at lovgivning og avtaleverk mellom arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjon følges?
- Hvor stor kvinneandel består styret av, oppgitt i prosent?
- Har virksomheten styreinstruks og instruks for den daglige ledelse?

- Foretar styret evaluering av eget arbeid og kompetanse?
- Har virksomheten internkontrollsystem som bl.a. sikrer at lover og regler som gjelder selskapets drift blir overholdt?
- Følger virksomheten lov om offentlig anskaffelser?
- Følger virksomheten offentlighetsloven?
- Foretar virksomheten en risikovurdering som bl.a. innebærer en vurdering av om kommunale oppgaver blir utført i henhold til fastsatte strategier?

Kommunedirektør utarbeider et utkast til skjema som i samarbeid med øvrige eiere utvikles til en enkel og lik mal som gjør selskapenes rapportering lik og forutsigbar til de ulike eierne. Skjema og fastsatt årsregnskap returneres senest 1. august hvert år.

Årlig går det normalt som referatsaker til kommunestyret, og hvert fjerde år oppsummeres det i en eierskapsmelding til kommunestyret. Ved behov kan enkeltvis årsberetninger behandles særskilt.

5.5 Tilsyn og kontroll

Kommunestyret har det øverste ansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterlevs og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Kontrollutvalget skal føre løpende kontroll på deres vegne, herunder gjennomføre eierskapskontroll (obligatorisk) og forvaltningsrevisjon (frivillig).

Eierskapskontroll innebærer en vurdering av eierskapsutøvelsen og forhold knyttet til rapportering og informasjonsflyt fra et eierperspektiv, samt å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Dette er en kontroll av driften av selskapet.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret. Planen bør angi hvilke eierinteresser og selskaper som vil kunne være aktuelle for kontroll, og i hvilken grad det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Den praktiske gjennomføringen av tilsyns- og kontrolloppgavene ivaretas av kontrollutvalget eller kommunerevisjonen på oppdrag av kontrollutvalget. Med utgangspunkt i planen skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse.

For at kontrollutvalget skal kunne ivareta sine tilsyns- og kontrolloppgaver i selskaper, gir kommuneloven § 23-6 kontrollutvalget en vidtgående rett til opplysninger og innsyn i selskaper som kommunen i sin helhet eier alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner.

I tillegg har kommunens revisor et lovfestet ansvar for å gjennomføre eierskapskontroll, jf. kommuneloven § 24-2.

Kommunens krav til og ansvar for gjennomføring av internkontroll (egenkontroll) i selskapene vil være avhengig av valg av selskapsform og tilhørende lovbestemmelser, samt hvorvidt formålet til selskapet er å utføre kommunalt lovpålagte tjenester. Rutiner som sikrer kommunens oppfølging overfor selskapet, inngår i kommunens egen internkontroll. Salangen kommune forventer at de ulike selskaper der kommunen har eierinteresser har betryggende internkontroll for sin virksomhet.

I selskaper med flere eiere bør eierne koordinere sin kontrollvirksomhet, slik at ikke mange eiere iverksetter kontrolltiltak uten å koordinere dette med de andre.

6 SELSKAPSFORMER

6.1 Innledning

Under følger først en prinsippskisse for de mest brukte selskapsformene og overordnede rammer for kommunens utøvelse av eierskap.

6.2 Kommunale foretak (KF)

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83, kapittel 9, gir regler om kommunalt og fylkeskommunalt foretak.

Foretaket er en del av kommunen som rettssubjekt, og har ingen økonomisk selvstendighet. Reglene om kommunale foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organiseringen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Organiseringen er i hovedsak tatt i bruk i større kommuner.

Eksempler kan være drift av vannverk, drift av kommunal bygningsmasse, vaktmestertjenester eller lignende. De enkelte tjenesteenheter i kommunen bestiller da tjenester av det kommunale foretaket etter behov.

Foretaket ledes av et styre og en daglig leder. Lederen har ikke rapporteringsplikt til kommunedirektøren, og er ikke underlagt han/henne. Kommunedirektøren har uttalelsesrett før saker behandles i styret eller eventuelt i kommunestyret. Kommunedirektøren kan også instruere styret/daglig leder om at et vedtak i foretaket ikke skal iverksettes før det er behandlet i kommunestyret.

Det kommunale budsjettet setter rammene for foretakets virksomhet, og styret er bundet av budsjettet.

6.3 Interkommunalt selskap (IKS)

Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap (IKS). Deltakere i IKS kan være kommuner, fylkeskommuner og andre IKS. Interkommunale selskaper er egne rettssubjekter som rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene.

Hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for sin andel av selskapets samlede forpliktelser.

Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenes eiermyndighet utøves av representantskapet. Antallet medlemmer i representantskapet skal nedfelles i selskapsavtalen, men alle deltakere skal ha minst en representant i representantskapet (IKS-lovens § 6). Medlemmene velges av kommunestyret.

Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet. Lovens bestemmelser medfører at deltakerkommunene har en større innflytelse over styringen av selskapet enn det aksjeloven gir deltakerne i et aksjeselskap.

Lov av 29. januar 1999 nr. 6 regulerer rettsområdet for interkommunale selskaper (IKS). Et interkommunalt selskap skiller seg både fra kommunalt foretak og interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 17.

Eksempel på interkommunalt selskap er Senja avfall IKS (lovpålagte oppgaver).

6.4 Interkommunalt samarbeid

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) av 22. juni 2018 nr. 83, § 17 - § 20 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner for de ulike samarbeidsformene.

Salangen kommune er vertskommune for 7 ulike vertskommunesamarbeid jf. § 20, og deltar selv i en rekke interkommunale samarbeid med andre kommuner som vertskommuner jf. vedlegg.

6.5 Aksjeselskap (AS)

Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Det viktigste særtrekket ved aksjeselskapsformen er at deltakerne (aksjeeierne) ikke er ansvarlige for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital.

Begrenset ansvar for deltakerne

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere eiere. Denne selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom en ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere.

Et aksjeselskap skal ha en minste aksjekapital på 30 000 kroner, og må til enhver tid ha en forsvarlig egenkapital. Et særtrekk ved aksjeselskapsformen er at deltakerne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser, med mindre dette er særskilt avtalt. På den annen side rår ikke eierne fritt over selskapets inntekter og formue. Ønsker aksjeeierne å trekke midler ut av selskapet, må dette skje etter nærmere regler i aksjeloven for utdeling av utbytte, nedsetting av aksjekapitalen eller oppløsning av selskapet. Eierforholdene i et aksjeselskap kan endres ved kjøp og salg av aksjer, eller ved forhøyelse av aksjekapitalen.

Eierskapet utøves gjennom generalforsamlingen

Gjennom generalforsamlingen kan eierne gjennom vedtekter, instruksjoner og andre generalforsamlingsvedtak fastsette rammer og gi nærmere regler for styret og daglig leders ledelse av selskapet. Det er generalforsamlingen som velger styret.

Styret er øverste forvaltningsorgan, og daglig drift ivaretas av daglig leder

Selskapet ledes av et styre og en daglig leder. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet og for at det drives i samsvar med selskapets formål og innenfor rammen av lovgivningen og selskapets vedtekter og instruksjoner fastsatt av aksjonærene gjennom generalforsamlingen.

Daglig leder står for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet, og skal i denne forbindelse følge retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Det er viktig å påpeke at det medfører et personlig ansvar for politikere som sitter i styret i selskaper.

6.6 Stiftelse

Etablering og drift av stiftelser skal skje i medhold av Lov om stiftelser av 15 juni 2001 nr. 59. En stiftelse kan være en alminnelig stiftelse eller en næringsstiftelse. En stiftelse er en formuesverdi som stifterne har avsatt for å fremme et nærmere fastsatt formål. Stiftelser anvendes ofte ved virksomhet av ikke-økonomisk karakter, spesielt med et **sosialt eller kulturelt formål**.

Kommuner kan alene eller sammen med andre opprette stiftelser. Stiftelser er egne rettssubjekter, men har ingen eiere ("stiftelsen eier seg selv"). Kommunen har derfor ingen styringsrett over stiftelser, og kan ikke hente ut midler fra stiftelser.

Kommunen kan allikevel innen 31. desember 2028 på bakgrunn av en egen rapport å vedta opphevelse av boligstiftelser kommunen selv eller sammen med andre kommuner har stiftet jf. endringer i stiftelsesloven som trådte i kraft fra 1. januar 2023. Et slikt vedtak skal endelig behandles av stiftelsestilsynet før vedtaket stadfestes.

Eierne står ikke fritt til å løse opp stiftelsen, og det er ingen egnet organisasjonsform hvis kommunen ønsker å utøve eierstyring og opprette en økonomisk interesse i de verdier som er knyttet til virksomheten.

Salangen kommune er stifter av Salangen boligstiftelse. Stiftelsen ledes av et eget styre oppnevnt av kommunen. I tillegg har kommunen avtale med og styrerepresentasjon i stiftelsen Sør-Troms museum.

6.7 Foreninger/ideelle organisasjoner

Krisesenteret for Midt Troms er registrert som forening/ideell organisasjon i Brønnøysund registrene. Foreningen mottar årlig tilskudd fra Salangen kommune sammen med øvrige medlemskommuner for å ivareta kommunenes lovpålagte oppgaver jf. krisesenterloven. Kommunen har ikke formelt eierskap, men styrerepresentasjon. Budsjett for foreningen fastsettes av deltakerkommunenes kommunestyre årlig.

7 SELSKAPENE – FORMÅL, MÅLOPPNÅELSE OG EIERSTRATEGI

Under følger formål med selskapene kommunen har eierskap i, kort Organisasjonsform, vurdering av måloppnåelse, og kort om kommunens eierstrategi for det enkelte selskap. Her tas med AS og IKS samt stiftelse® opprettet av kommunen for å løse kommunale oppgaver.

Eierstrategi er viktig for hensiktsmessig styring og utvikling av selskapene over tid. Særlig der kommunen har betydelige direkte eierinteresser og/eller verdier. En eierstrategi er en spesialisert type strategiplan med hovedfokus på verdibyggning, risiko, kontroll, eierroller, aksjonærstruktur, utbyttepolitikk og aksjelikviditet.

Utbyttepolitikk og aksjelikviditet er kun relevant for et fåtall av selskapene kommunen har eierskap i.

Spesielt for **kommuner som eier**, og flesteparten av selskapene kommunen er eier i, er at vedtektsfestet formål ofte har et vesentlig element av **samfunnsnytte**. Måloppnåelse og verdiskaping for kommunen som eier må dermed vurderes i et videre perspektiv enn økonomisk resultat alene. Spørsmålet er ofte i hvilken grad eierskapet bidrar til å løse kommunal tjenesteproduksjon, og skape vekst og utvikling i kommunen – direkte eller indirekte.

7.1 KomRev NORD IKS

Selskapets formål:

KomRev Nord IKS har som oppgave å *utføre revisjon i (fylkes-)kommuner i henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner av 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), og skal sikre de deltakende eiere revisjon i egen regi.*

KomRev Nord IKS skal tilby deltakerne tjenester i samsvar med forskrift om revisjon av 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon. Arbeidsområdet er nærmere definert i samme forskrift. Selskapet kan også utføre andre revisjonsoppdrag og rådgivning for deltakerne.

Selskapet kan tilby revisjonstjenester til andre der selskapet er valgbart som revisor, samt utføre revisjonsoppdrag og rådgivning for andre selskaper, kommuner mv.

Selskapet skal være på vakt for fellesskapets verdier, og skal gjennom dialog og samhandling med folkevalgte og administrativt nivå i eierkommunene, og gjennom sin revisjon- og kontrollaktivitet, bidra til å styrke tilliten til kommunal forvaltning.

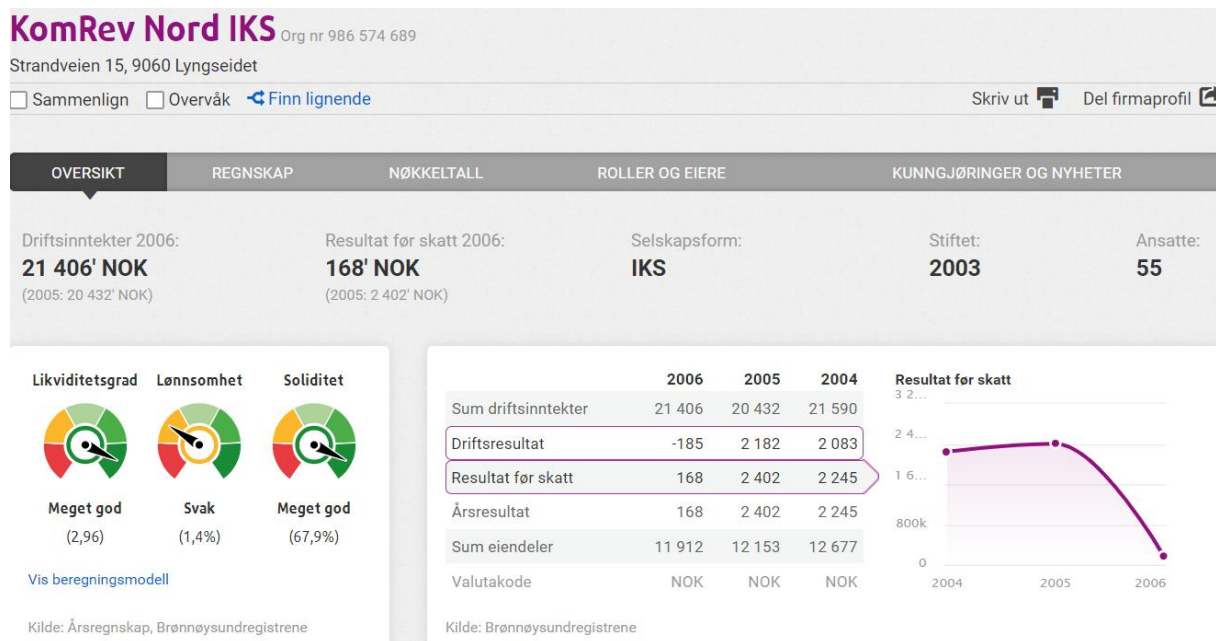
Selskapet skal levere sine tjenester til selvkost, og har ikke erverv til formål. Avtale om revisjon inngås mellom oppdragsgiverne og selskapet ved daglig leder.

Organisasjonsform:

Interkommunalt selskap (IKS) med felles kommunal og fylkeskommunal revisjon til selvkost.

Måloppnåelse:

Meget god økonomisk og hensiktsmessig faglig organisering og leveranse av revisjonstjenester for Salangen kommune jf. kommunelovens krav.

Eierstrategi:

Anbefales videreført uendret. Selskapet har 42 medlemmer i Troms, Finnmark og Nordland i hovedsak. Videre vekst strategi med søkelys på de tre nordligste fylkene understøttes for å øke stordriftsfordelene og redusere kostnadene for deltakerne. Risiko vurderes svært lav, og kontroll god.

7.2 Arkiv Troms IKS

Selskapets formål:

Interkommunalt arkiv Troms IKS har som sitt formål *å arbeide for at verdifullt arkivmateriale i deltakerkommunene blir:*

1. tatt vare på og sikret som informasjonskilder for samtid og ettertid
2. gjort tilgjengelig for offentlig virksomhet, forskning og andre administrative og kulturelle formål

Arkivet skal yte tjenester som finansieres gjennom årlig driftstilskudd. Dette er:

- informasjon og rådgivning innen arkivdanning og arkivdepot
- kurs og andre opplæringstiltak, som hospitering og veiledning på arbeidsplassen
- bistand i arkivplanlegging og utarbeiding av standard arkivplan og arkivdepot for eldre og avsluttet arkiv, kommunale personregistre og elektronisk arkivmateriale
- tilgjengeliggjøring og formidling av kommunale arkiv for forvaltning, innbyggerne og det allmenne publikum

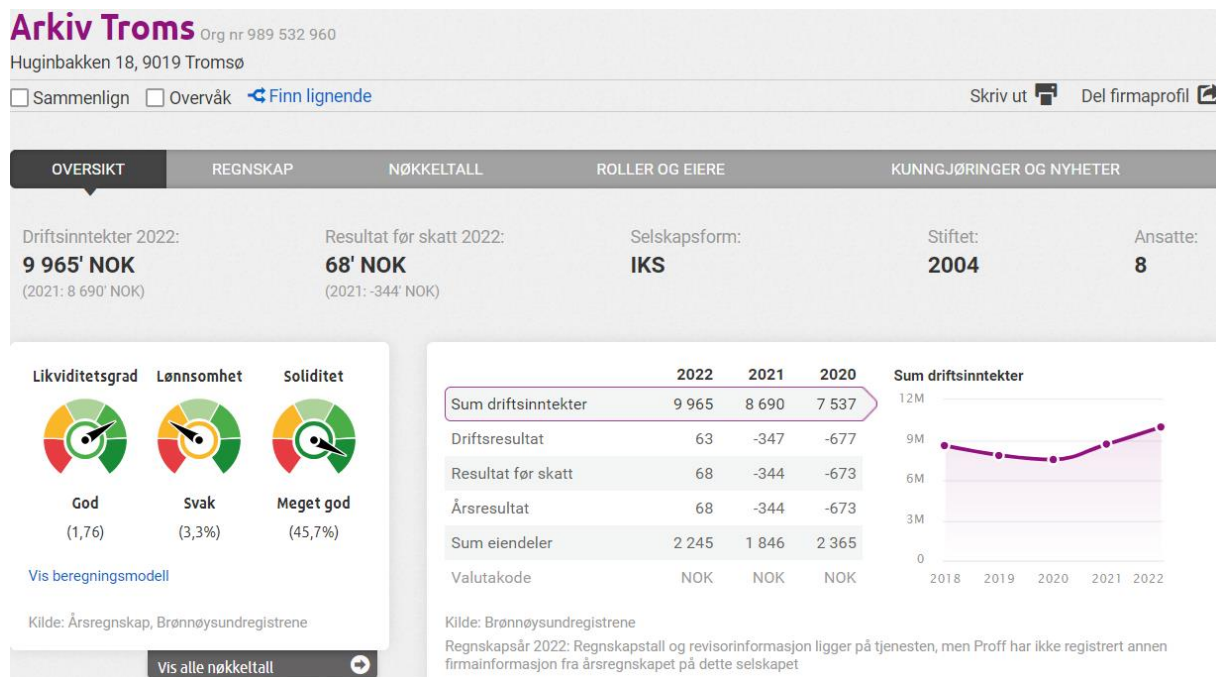
Alle eiere har i tillegg anledning til å kjøpe tjenester innen arkivordning og digitalisering til selvkost.

Organisasjonsform:

Interkommunalt selskap (IKS) organisert for å bygge opp et arkivfaglig kompetansemiljø som kan bidra til at deltakerkommunenes arkivhåndtering er i overensstemmelse med regelverket, fungere som felles depot for «ikke digitalt» arkivmateriale og bidra med informasjon, kurs og bistand av lokale arkiv i den enkelte kommune.

Måloppnåelse:

Måloppnåelsen i Arkiv Troms er tilfredsstillende etter flere år med negativt årsresultat. Likviditet er tilfredsstillende og soliditeten god. Selskapet løser sine oppgaver og funksjon innenfor andelsmessig innskudd fra deltakerne.

Eierstrategi:

Å ivareta egne lovpålagte oppgaver innenfor alle deler av arkivforvaltningen på en kosteffektiv måte.

Å understøtte arbeidet med å realisere Strategi- og handlingsplan 2024 – 2027 jf. årsmøte sak 2023/8 [https://websakpluss.salangen.acosky.no/kurv/1024/sak/2022001666/jp/2022007421\(fullscreen:document-viewer\)](https://websakpluss.salangen.acosky.no/kurv/1024/sak/2022001666/jp/2022007421(fullscreen:document-viewer))

Eierskap anbefales videreført uendret. Risiko vurderes lav, og kontroll tilfredsstillende.

7.3 Polar park AS

Selskapets formål:

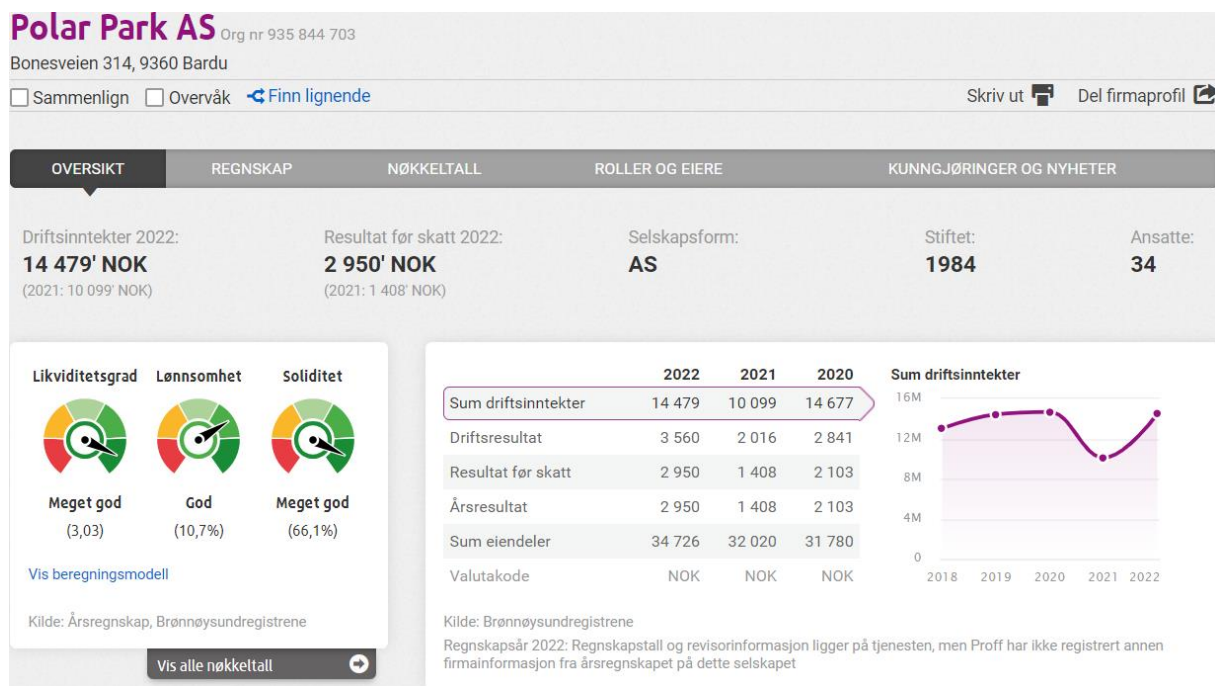
Å eie og drive dyrepark og tilknyttende turistanlegg og prosjekter. Selskapet skal videre fremme aksjonærenes interesser ved å kunne delta i annen virksomhet.

Organisasjonsform:

Aksjeselskap (AS) med hovedsakelig offentlig eierskap direkte eller indirekte, og stiftelseeierskap med samfunnsnyttig formål.

Måloppnåelse:

Meget god. Utviklingen i selskapet har vært svært god de senere årene, og risikoen vurderes lav.

Eierstrategi:

Å utvikle opplevelsesturismen i Midt-Troms som del av felles regional næringsplan. Herunder å knytte utvikling av lokal turisme i Salangen til blant annet Polar Park opplevelsesturisme.

Eierskapet videreføres uendret, men bør vurderes økt om muligheten byr seg. Overskudd bør også de nærmeste årene prioriteres til styrking av egenkapital, vekst og utvikling av produktet Polar Park.

7.4 Vardobaiki AS

Selskapets formål:

Å videreføre og forvalte samisk språk, historie, kultur og samfunnsliv i regionen. Å bygge ut, eie og drive et eget senter/bygg.

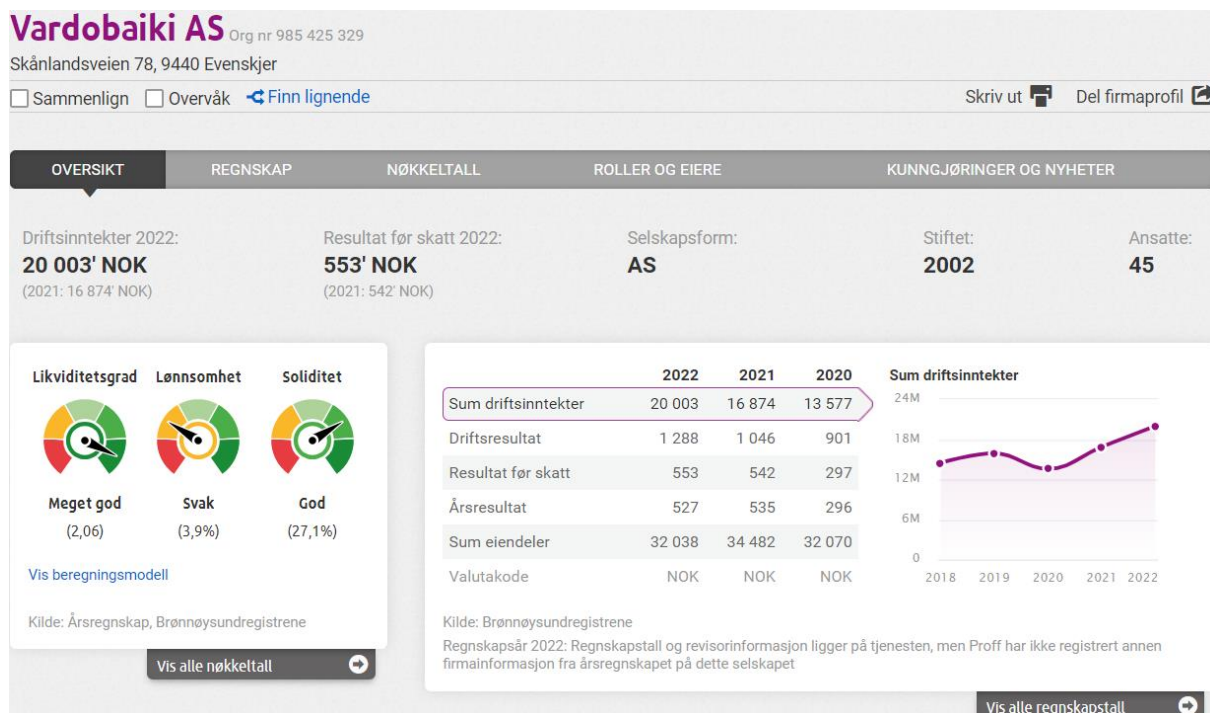
Språksenter, museum, galleri, barnehage og avdeling for helse. Avdelingene har ulik virksomhet for å oppfylle formålet. Kultursenteret leier også ut lokaler til institusjoner som arbeider mot lignende formål og til annen forretningsvirksomhet.

Organisasjonsform:

Aksjeselskap (AS) Finansieres i hovedsak fra Sametinget.

Måloppnåelse:

Tilfredsstillende.

Eierstrategi:

Salangen kommune er vertskap/beiteområde for både Hjertind og Gieilas reinbeitedistrikt. Samiske bosettinger har lang historie i Salangen.

Eierstrategien for kommunen er knyttet til å *videreføre og forvalte samisk språk, historie, kultur og samfunnsliv i regionen.*

Eierskapet videreføres uendret.

7.5 Senja Avfall IKS

Selskapets formål:

Selskapets formål er å gi husholdningene og næringsaktører en miljømessig og økonomisk forsvarlig avfalls- og slambehandlingstjeneste. Selskapet skal bidra til lokal forvaltning av gjenvinnbare ressurser. Selskapet kan også påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan selv stifte datterselskap eller delta på eiersiden i andre selskaper, når dette ligger

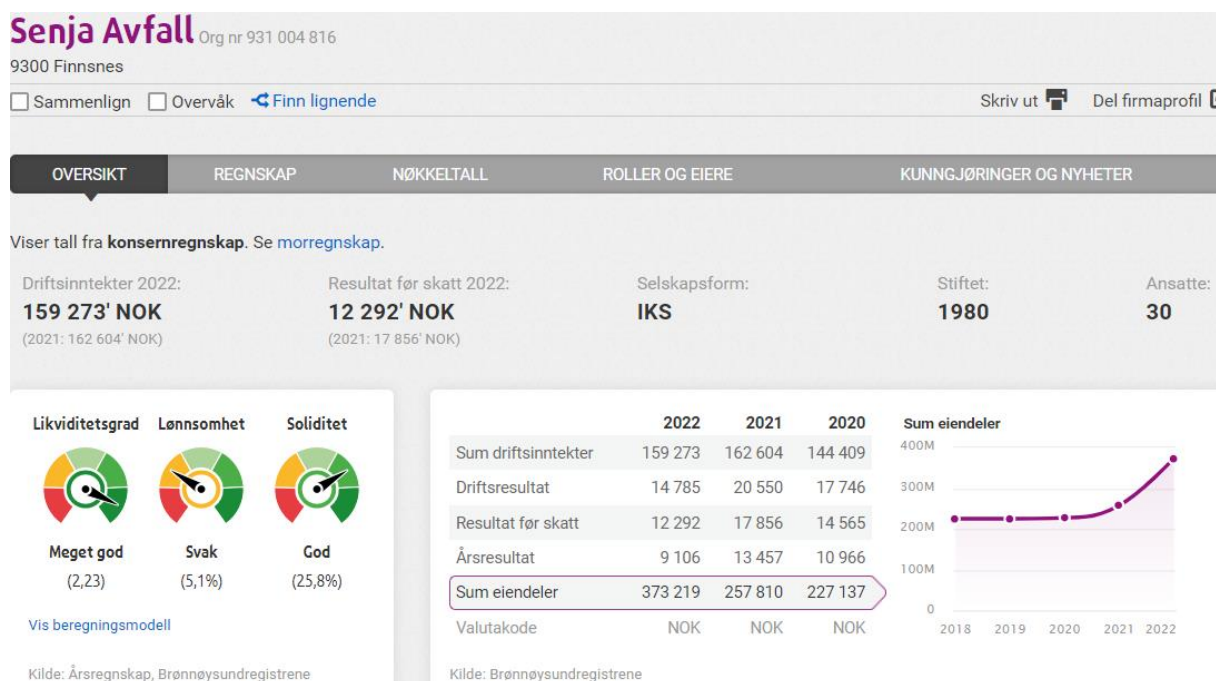
innenfor de rammer kommuneloven og eventuelle andre lover/forskrifter angir for kommunens deltagelse i selskaper/forretningsdrift.

Organisasjonsform:

Interkommunalt selskap (IKS) med flere datterselskaper organisert som AS. Hensiktsmessig organisering av felles oppgaveløsning innenfor selvkostområdet kommunal avfallshåndtering med synergieffekter som tas ut gjennom datterselskaper som Finnsnes Fjernvarme AS, Senja avfall miljø AS og Senja avfall næring AS. Organisering ivaretar også kravene til skille mellom kommersiell og ikke kommersiell drift.

Måloppnåelse:

God måloppnåelse. Kosteffektiv og utviklingsorientert drift der synergieffekter fra avfallsforbrenningen utnyttes til produksjon av fjernvarme. Virksomheten må innrettes mot å møte nye krav fra myndighetene innenfor avfallshåndtering.

Eierstrategi:

Understøtte videre utvikling av selskapet for å møte nye avfallshåndteringskrav og styrke uttak av synergier på tvers av virksomheten i den hensikt å levere kosteffektive avfallshåndteringstjenester til innbyggerne.

Størrelse på årsresultat bør vurderes av i forhold til behov for vekst og fremtidige investeringer vs. renovasjonsavgiften til innbyggerne.

Eierskap videreføres.

7.6 Astafjord vekst AS

Selskapets formål:

Å drive praktisk opplæring, produksjon, handel og annet tjenesteytende arbeid ved bruk av arbeidskraft rekruttert blant fysisk og psykisk funksjonshemmende og andre som ikke er i stand til å utføre arbeid på det ordinære arbeidsmarked.

Organisasjonsform:

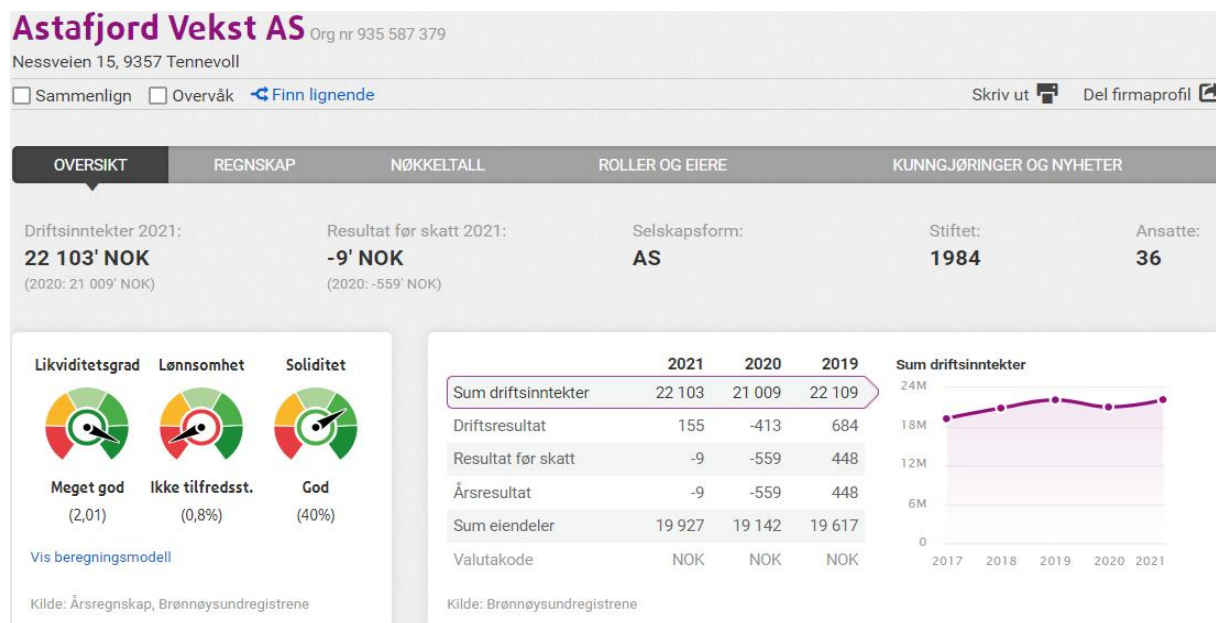
Aksjeselskap (AS). Bedrifter som er arrangører av tiltak i skjermede virksomheter skal være organisert som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet, jf. forskrift om arbeidsrettede tiltak § 13-6 første ledd for tiltak i arbeidsmarkedsbedrift og tilsvarende § 14-4 første ledd for varig tilrettelagt arbeid. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.

Salangen, Lavangen, Gratangen og Dyrøy er felles eiere av Astafjord vekst, og det er aktivitet i hver av kommunene med ulikt innhold. Organiseringen gir rom for en større samlet portefølje, kompetansemiljø og mer stabil drift enn hva den enkelte kommune kunne klart på egenhånd.

Måloppnåelse:

Astafjord vekst hadde et vesentlig underskudd på driften i 2022. Det er nødvendig med omstilling og tilpasning av driften i 2023. Utviklingen bør følges nøye, og eiermøte med rapportering etter første kvartal bør vurderes.

Under fremgår vurdering av nøkkeltall for perioden 2019-2021. Årsaken til at 2022 tallene ikke kommer frem er at regnskapet enda ikke er overlevert brønnøysundregistrene.

Eierstrategi:

Å styrke selskapets aktivitet i Salangen for å drive praktisk opplæring, produksjon, handel og annet tjenesteytende arbeid ved bruk av arbeidskraft rekruttert blant fysisk og psykisk funksjonshemmende. Herunder å tilrettelegge for at flest mulig blir inkludert i meningsfull tjenesteproduksjon og tilrettelegge for overgang til ordinært arbeid der det er mulig.

7.7 Troms Holding AS

Selskapets formål:

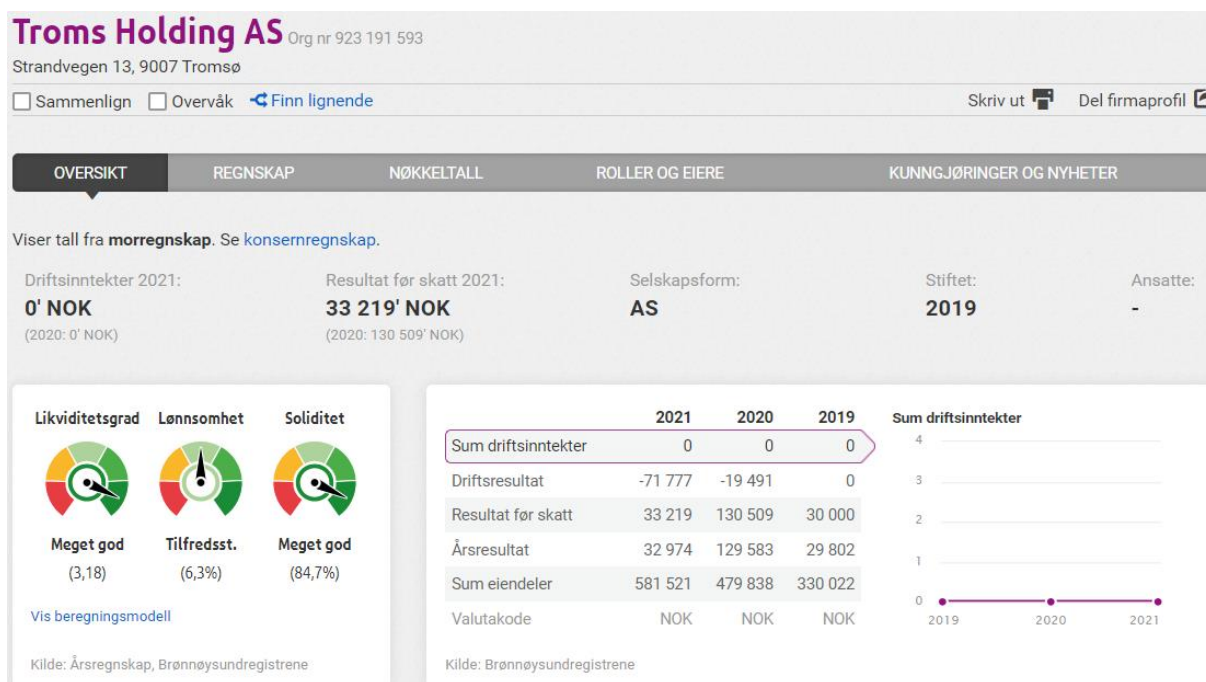
Gi økonomisk bistand til tiltak som fremmer regional utvikling hovedsakelig innenfor den geografiske regionen Troms, slik Troms fylkeskommunes grenser var per 1. januar 2019, justert for kommunesammenslåinger som finner sted 1.1.2020.

Selskapets formål er å eie og forvalte aksjene i Troms Kraft AS og annen virksomhet som står i forbindelse med formålet. Selskapet har ikke som formål å gi aksjonærene økonomisk utbytte, jf. aksjeloven § 2-2.

Organisering: Aksjeselskap (AS).

Måloppnåelse:

Meget god. Årsresultatet for 2022 er ikke speilet i tallene under fordi årsregnskapet enda ikke er oversendt Brønnøysund registrene. Det er allikevel kjent at utbytte i 2022 blir om lag 111 millioner for Troms Holding. Det forventes dermed ytterlig styrking av eiendeler og egenkapital i 2022. Det ligger dermed til rette for betydelige utbetalinger i støtte til eierkommunene i årene som kommer.

Eierstrategi:

Langsiktig mål:

Å arbeide for endring av det vedtektsfestede formålet med selskapet til å åpne for å betale % utbytte til eierne av årlig avkastning.

Dagens løsning er uforutsigbar, administrativt krevende, og medfører risiko for skjevfordeling av aksjonærene. Egenkapitalen i selskapet vokser raskt, og vil passere 1 milliard i løpet av få år om utviklingen fortsetter.

Kort og mellomlang sikt:

Å maksimere verdier for Salangen kommune gjennom å ha tilstrekkelig med gryteklare utviklingsprosjekter til å søke støtte etter hvert som utlysningene kommer ut.

Å drive aktiv påvirkning i eiermøter av innhold i utlysninger for støtte som fremmer lokal verdiskaping i Salangen kommune og Astafjord region.

Å arbeide for en flerårig plan for utlysning av søkbare formål (1-4 år) som gir mulighet for å planlegge utvikling av gryteklare prosjekter til kommende søknadsrunder.

7.8 K-Sekretariatet IKS

Selskapets formål:

Å utføre sekretariatsfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg og hva dermed står i naturlig forbindelse.

Organisasjonsform:

Interkommunalt selskap (IKS). Hensiktsmessig for å etablere tilstrekkelig kompetansemiljø og kapasitet til effektiv understøttelse av deltaker kommunenes kontrollutvalg sitt ansvar jf. kommuneloven. 37 deltakere inkl. to fylkeskommuner.

Måloppnåelse:

Meget god måloppnåelse og kvalitet i tjenesteproduksjon for Salangen kommune. Selskapet er ikke eksponert for risiko, og heller ikke en strategisk aktør i markedet. Selskapet har meget godt renommé innenfor sitt aktivitetsområde. Styret besluttet for 2022 å utbetale 1,5 millioner i utbytte til medlemmene som avregnes mot medlemmenes driftstilskudd 2 halvår 2023. For Salangen kommune utgjør dette en avkortning med kr 10 150,-

Eierstrategi:

Å videreføre medlemskap og sikre god faglig, praktisk og kosteffektiv understøttelse av kontrollutvalget i Salangen kommune sitt arbeid.

7.9 Bredbåndsfylket AS

Selskapets formål:

Etablering, eierskap og drift av nettverk for tele- og datakommunikasjon og alt som står i forbindelse med dette, samt deltakelse i andre virksomheter gjennom aksjeeie eller på annen måte.

Organisasjonsform:

Aksjeselskap (AS).

Måloppnåelse:

Måloppnåelsen for Bredbåndsfylket vurderes svak. Resultatene siste tre år har vært svakt negative. Omsetningen er opp 20-25% fra 2018 og 2019. Samtidig hadde selskapet sterke driftsresultat i 2018-19. Lønnskostnader har i samme periode økt med om lag 70 % fra 2018 til 2022.

Situasjon indikerer at selskapet foreløpig ikke lykkes med sin strategi for vekst og utvikling. Situasjon bør følges nøye, og adresseres gjennom generalforsamlingen i selskapet.

Eierstrategi:

Å fremme en utvikling som sikrer rimelig og høykvalitets leveranse av nettverk for tele og datakommunikasjon (bredbåndsinfrastruktur) til tjenesteproduksjon i dag og overskuelig fremtid.

Å maksimere verdier gjennom vekst og utvikling av selskapet i den grad det kan redusere kostander for kommunen og/eller bedre tjenestekvaliteten.

Eierskapet bør tas opp til vurdering. Både med tanke på å styrke eller eventuelt å avvikle eierandel. Konkurransen i markedet er hard, og BBTF tapte for Trollfjord i anbudskonkurranse på leveranse av bredbåndstjenester til Salangen kommune. Det kan indikere at selskapet er i ferd med å tape sin markedsfordel og posisjon i Troms og Finnmark.

Troms og Finnmark fylkeskommune planlegger også nedsalg i selskapet til Tromsø kommune, som i sin tur antakelig vil innrette på at selskapet skal drifte deres lokale IKT infrastruktur. Konsekvensen av dette er uoversiktlig i forhold til opprinnelig formål og videre utvikling og forretningsstrategi. P.t selger selskapet under 20% i det kommersielle markedet og resten til kommunene.

Potensialet i selskapet er antakelig fremdeles godt, og selskapet besitter betydelige verdier. I hvilken grad det kan gi merverdi for Salangen kommune fremover er avhengig av retningen selskapet tar og hvordan de største eierne (TFFK og ev. Tromsø kommune) vil utøve sin eiermakt fremover.

7.10 Astafjord utvikling AS

Selskapets formål:

Drifte og utvikle Arena Elvenes inkludert tilhørende bygninger og infrastruktur, samt prosjektledelse og næringsutvikling, og hva som er nærliggende.

I dette ligger i en kombinasjon av både ideelle og kommersielle formål.

Organisasjonsform:

Aksjeselskap (AS). Selskapet var opprinnelig organisert i NASA AS som sto for næringsutvikling og prosjektledelse, og Arena Elvenes AS for drift og utvikling av kommunens eiendom der. Selskapene ble i 2015 slått sammen til Astafjord Utvikling AS som er 100% kommunalt eiet.

Bakgrunn for valg av organisasjonsmodellen var mål om kosteffektiv verdiskaping for Salangen gjennom synergi fra drift av Arena Elvenes og næringsutviklingsarbeid for kommunen samlet i ett selskap. Kommunestyrets vedtak fra kjøp av eiendommen

Organisasjonsformen krever regnskapsmessig skille mellom kommersiell og ikke kommersiell del.

Hensiktsmessighet ved dagens organisasjonsform bør vurderes.

Måloppnåelse:

Selskapet har etter noen år med minus levert et årsresultat på vel 9,3 % for 2022 (tall jf. tabell pkt. 2 og årsberetning). Tallene under er kun oppdatert til 2021.

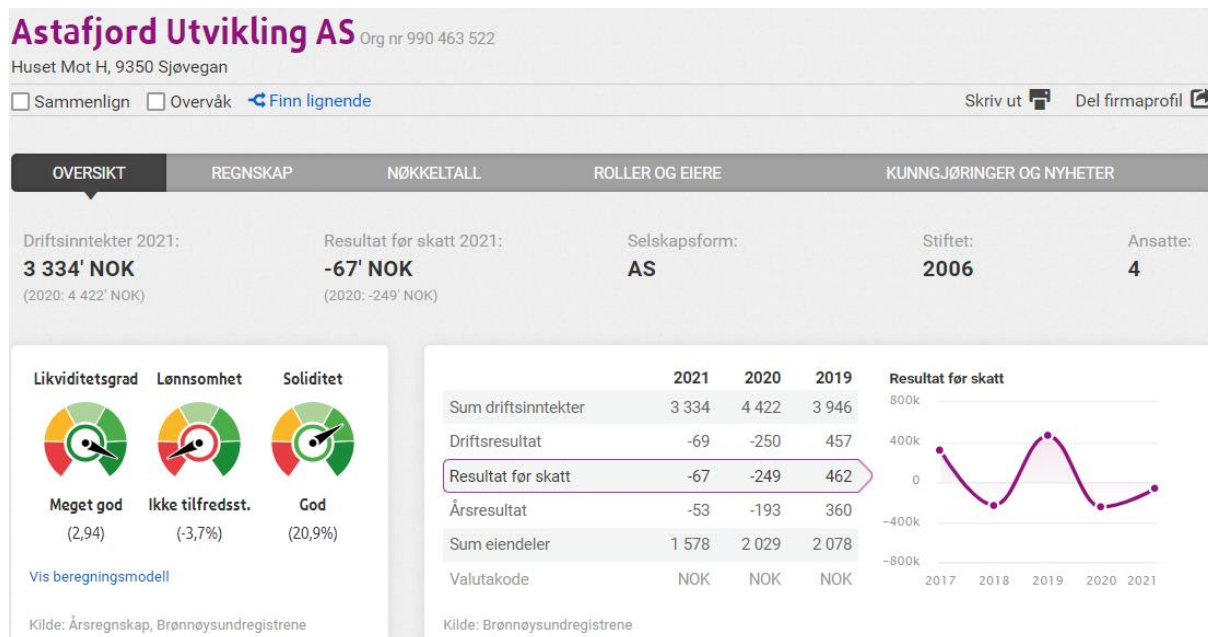
Selskapet leverer solid saksbehandling av næringssaker og annet næringsarbeid for kommunen.

Plan for videre drift og forvaltning av Arena Elvenes er i 2023 utviklet i tråd med formål og avtale (FDVU plan), og bør tas inn som ledd i årsberetningen for 2023. Realisering av plan vil kreve langt høyere avsetning til årlig vedlikehold enn det som er regnskapsført senere år.

Årsberetningene for selskapet i perioden 2020-2022 tilfredsstillende minimumskravene i aksjeloven isolert, men gir ikke tilfredsstillende grunnlag for å vurdere måloppnåelse i forhold til vedtektsfestet formål med selskapet. Dette bør følges opp av kommunen gjennom eierorganet.

Samlet vurdering av måloppnåelse for Salangen kommune som eier er dermed krevende å vurdere. Det blir en politisk avveining av om utgiftene kommunen har til Arena Elvenes, og kjøp av tjenester fra selskapet, står i rimelig samsvar til merverdien tilført eiendommen og Salangen samfunnet ellers gjennom selskapets aktivitet og formål.

Risiko og fremtidsutsikter vil i all vesentlig grad være innenfor følgende linjer: (1) Inngåelse av langsiktig avtale med Salangen kommune ift. næringsutvikling og Elvenes-Inngåelse av langsiktige leieavtaler for utleie på Elvenes, herunder uforutsette vedlikeholdskostnader, oppfølging av FDVU plan, (2) ferdigstilling av reguleringsplan og mulig salg av bygninger/arealer, og (3) Inngåelse av avtaler om prosjektgjennomføring (for Salangen kommune alene og/eller med flere kommuner). Herunder finansiering av kommunal egenandel.

Eierstrategi:

Salangen kommune overordnede strategi med eierskapet i Astafjord utvikling er å legge til rette for utvikling av eiendommen Arena Elvenes, verdiskaping, næringsutvikling, prosjektledelse og vekst for kommune og Salangen samfunnet i stort.

Kort til mellom lang sikt (1-4 år):

- Å ferdigstille reguleringsplan for Arena Elvenes og følge opp jordskifte dom i grunneierlag. Herunder å dele inn eiendommen i områder til *aktivitetsformål* for allmenheten og *næringsformål*.
- Innenfor område som avsettes til *næringsformål*: Å selge bygg og eiendomsareal som ikke vurderes hensiktsmessig å videreføre i kommunalt eie i den hensikt å legge til rette for etablering av nye arbeidsplasser på Elvenes – i tråd med intensjon ved kjøp av eiendommen.
- Innenfor område som avsettes til *aktivitetsområde*: Å videreutvikle og øke tilgjengelighet til aktivitetsområde knyttet til flystripe, Øvervatnet og Salangselva med overnattingskapasitet og infrastruktur for lokalbefolkning, besøkende, stevner, arrangementer, sportsaktivitet inkl. luftsportsaktivitet, skytebane, og utleie til forsvar og andre.

Lang sikt:

- Å utvikle Arena Elvenes aktivitetsdel til et aktivitetssenter sommer og vinter for aktivitet og opplevelsesturisme i Salangen og region rundt. Herunder å utvikle samarbeidet med øvrig opplevelsesturisme i region til et helhetlig etablert og markedsført tilbud.
- Å utvikle område avsatt til næringsformål på Arena Elvenes til en livskraftig næringsklynge med nye arbeidsplasser og etableringer.

7.11 Sør-Troms Museum

Formål:

Å vekke interesse for og spre kunnskap om natur- og kulturhistorie i regionen. Komplette formål jf. vedtekter §2 https://stmu.no/wp-content/uploads/Planverk/Vedtekter_stiftelsen.pdf

Videre har kommunen en samarbeidsavtale med Sør-Troms Museum fra 2013⁴ med formål og virkeområde for drift, vedlikehold og utvikling av anlegg eiet av Salangen kommune eller andre:

- Bygdetunet i Øvre Salangen
- Båtsamlingen på Lundbrygga
- Fotefareanlegget på Salangsverket

Museumsanlegg eid av Sør-Troms museum eller andre:

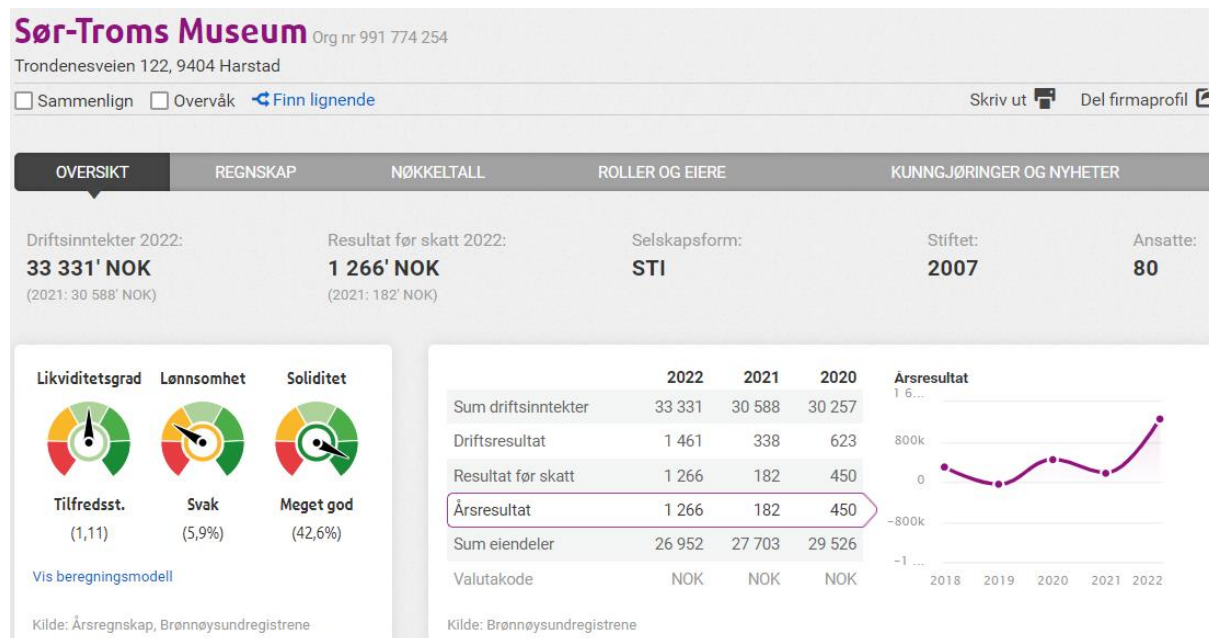
- Lundbrygga.

Organisasjonsform: Stiftelse

Måloppnåelse:

Museet har god måloppnåelse både økonomisk og i leveranse jf. formål og avtale med kommunen. Årsmeldinger, planer og årsresultat leses på hjemmeside <https://stmu.no/om-stmu/arsmelding-planverk/>

Salangen kommune har ingen risiko knyttet til stiftelsen utover å eventuelt kunne miste tilstedeværelse og arbeidsplasser i kommunen.

Eierskapsstrategi:

⁴ ACOS sak 23/560-11 Eierskapsmelding Salangen kommune, samarbeidsavtale Sør-Troms museum 2013

- Å fortsatt understøtte Sør-Troms museum formål, og avtale med Salangen kommune.
- Å arbeide og tilrettelegge aktivt for at Sør-Troms museum utvikler sin aktivitet i Salangen med arbeidsplasser, aktivitet og tilrettelagt lagring av verneverdige gjenstander for hele museet.

7.12 Salangen boligstiftelse

Selskapets formål:

Skaffe boliger for tidsbegrenset utleie uten egen økonomisk fordel. De kan bare leies ut til vanskeligstilte. For enkelte leietakere kan det være et varig botilbud.

Organisasjonsform:

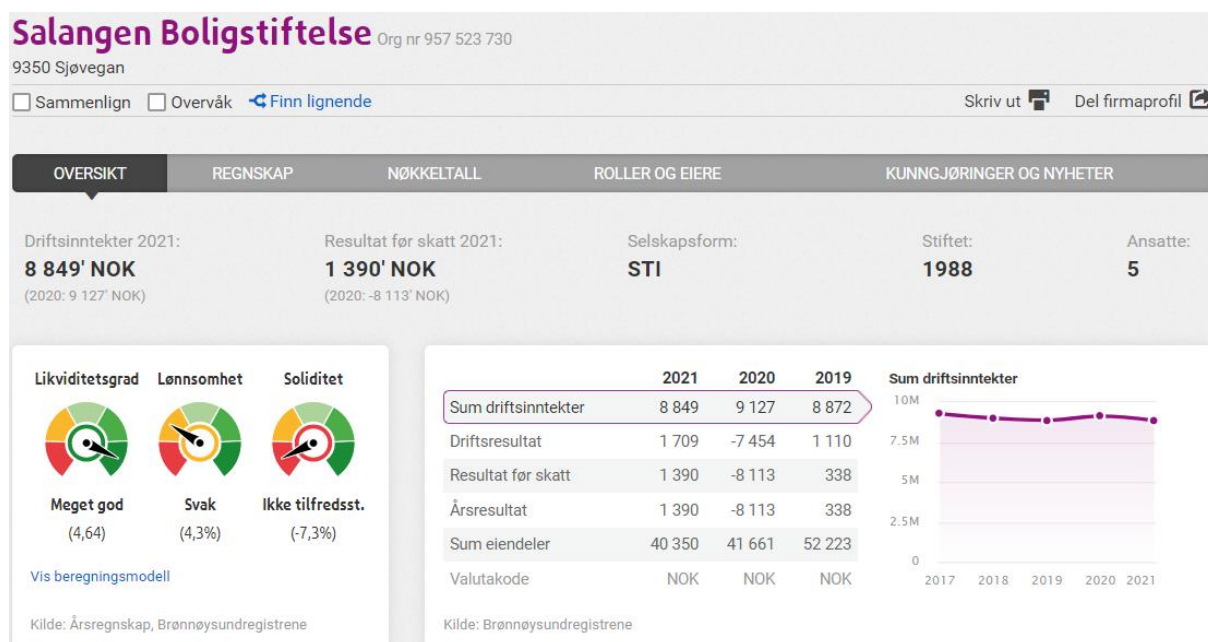
Stiftelse opprettet av Salangen kommune i 1988.

Måloppnåelse:

Resultatene senere år har vært gode. Hovedårsaken tilskrives Ukrainakrisen og god drift. Kommunen får pr. i dag løst sitt behov for boliger til vanskeligstilte gjennom stiftelsen i tråd med formålet.

Egenkapitalen i Stiftelsen er negativ. Hovedårsaken til det er en ekstraordinær skjønnsmessig avskrivning av verdien på eiendommer, bygg og anlegg i Stiftelsens eie med 20%. Tekstmessig grunnlag for nedskrivningen foreligger ikke. Deler av eiendomsmassen har høy verdi og sikker inntjening mens andre deler knapt er salgbare. Verdifastsettelsen er kompleks og tett sammenhengende med videre utvikling i Salangen.

Samlet sett har utviklingen i Stiftelsen vært bedre enn forventet.

Stifterstrategi:

Kort til mellomlang sikt:

- å videreutvikle stiftelsen innenfor formålet: å levere funksjonelle boliger for vanskeligstilte til en leiepris de kan bære.
- å styrke egenkapitalen, og å øke vedlikehold av prioriterte deler av eiendomsporteføljen i tråd med formålet.
- å selge og/eller avhende ukurant boligmasse, eller boliger som ikke tilfredsstillter eller ligger utenfor formålet
- å sammen med kommunen vurdere premisser for og overføring av ansvaret for omsorgsboliger i 3 etg. Salangen bo- og eldresenter til kommunen for å tilrettelegge ombygging og renovering innenfor rammene av Husbankens krav for å få støtte. Dette må ses i sammenheng med nye omsorgsboliger i sentrum av Sjøvegan og økt behov for institusjonsplasser og dagsenter mm.

Lang sikt:

- å vurdere om kommunen er tjent med å kreve stiftelsen tilbakeført til kommunen innen 2028 slik endringene i stiftelsesloven åpner for pr. 1. januar 2023, eller om den bør videreføres.

Salangen 4. september 2023

Kommunestyret

Virksomhet	Formål	Etablert	Eierandel i %	Driftsinntekt 2022	Egenkapital 2022	Årsresultat 2022	Juridisk form	Verts-kommune	Antall ansatte	Kommentar
Komrev nord IKS	Revisjonstjenester til eierne inkl. kommunale foretak og Longyearbyen lokalstyre	2003	0,92 %	kr 21 406 000	kr 8 086 000	kr 168 000	IKS	Harstad	55	Finnmark, 9 i Nordland + Troms fylkeskommune. Kontor i Harstad, Tromsø, Narvik, Finnsnes, Sjøvegan,
110-Sentralen i Troms	110 nødmeldetjeneste	2023					Vertskommune	Tromsø		fra 2023 med Tromsø kommune vertskommune, finansiering fra kommunene, likt kronebeløp pr innbygger
Midtre Hålogaland Friluftsråd	Friluftsrådet skal i samarbeid med deltakerkommunene, andre offentlige myndigheter og organisasjoner, fremme allsidig og miljøvennlig friluftsliv i den regionen deltakerkommunene omfatter, til beste for befolkningens trivsel og helse.	2016					Oppgave-felleskap	Narvik		Harstad, lbestad, Kvæfjord, Lavangen, Narvik, Salangen og Tjeldsund har gjort vedtak om å organisere Midtre Hålogaland friluftsråd som Kommunalt Oppgavefelleskap (KO) etter Kommunelovens kapittel 19.
Krisesenteret i Midt-Troms	Å sikre eit godt og heilskapleg krisesentertilbod til kvinner, menn og barn som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar jf. Lov om kommunale krisesentertilbod (krisesenterlova).	1989	Selveiet - kom. finansiert	kr 5 002 000	kr 766 000	-kr 7 000	Forening/-Ideell organisasjon	Lenvik	18	Lovpålagt tjeneste.
Senja avfall IKS (morselskap - konsern) - Senja Avfall Næring AS (100%) - Senja Avfall Miljø AS (100%) - Finnsnes Fjernvarme AS (69,325%)	næringsaktører en miljømessig og økonomisk forsvarlig avfalls- og slambehandlingstjeneste. Selskapet skal bidra til lokal forvaltning av gjenvinnbare ressurser. Selskapet kan også påta seg andre arbeidsoppgaver eierne og selskapet måtte bli enige om. Selskapet kan inngå samarbeidsavtaler med kommuner, andre selskaper og virksomheter. Selskapet kan selv stifte	1980	6,90 %	kr 159 273 000		kr 9 106 000	IKS	Lenvik	30(88)	SENJA KOMMUNE, DYRØY KOMMUNE, SØRREISA KOMMUNE, MÅLSELV KOMMUNE, BALSFJORD KOMMUNE, SALANGEN KOMMUNE. Konsern med 3 datterselskap. Konsernregnskapstall oppgitt.
Finnsnes fjernvarme AS	Leverer fjernvarme	2015	4,78 %	kr 9 677 000	kr 21 559	kr 1 523 000	AS	Lenvik		Eies av Senja Avfall IKS med 69,325% og Lenvik kommune med 30,675%. Salangen har indirekte 4,78%.
Barnevernvakt Midt- og Sør-Troms	Lovpålagt akuttberedskap i barnevernet	2019					Vertskommune	Salangen		
IUA Sør-Troms	Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning	2022					Vertskommune	Harstad		32 regioner i hele landet
Midt-Troms Regionråd	Regionrådsfunksjoner	2022					Interkommunalt politisk råd	Lenvik	1	Salangen og nye Senja kommune med fra 1.1.2020. opprettet i hht KL § 18. Fast tilsatt daglig leder med kontor på Finnsnes.
Interkommunal legevakt i Bardu	Felles legevakt inkl. legevaktsentral	2021					Vertskommune	Bardu		
Veterinærvaktområde Salangen	Lovpålagt veterinærvakt	2008					Vertskommune	Salangen		160 distrikter over hele landet. Stortinget har bestemt at ørtemerket tilskudd skal legges inn i rammetilskuddet til kommunene fra 2020.

Astafjord Vekst AS	opplæring, produksjon, handel og annet tjenesteytende arbeid ved bruk av arbeids- kraft rekruttert blant fysisk og psykisk funksjonshemmede og andre som ikke er i stand til å utføre arbeid på det	1984	25,00 %	kr	21 354 395	kr	7 032 826	-kr	940 368	AS	Lavangen, Salangen, Dyrøy og Gratangen	38	Kommunene eier 25% hver.	
PPT Salangen, og Lavangen	Pedagogisk-psykologisk tjeneste	2018								Vertskommune	Salangen			
Astafjord barneverntjeneste	Felles barneverntjeneste	2022								Vertskommune	Salangen		Planlegges utvidet med Dyrøy fra 2023.	
Astafjord kart og oppmåling	Karttjenester, oppmåling, deling og fradeling	2007								Vertskommune	Gratangen			
Astafjord IKT	Felles IKT-tjeneste									Vertskommune	Salangen	3	I tillegg kommer lærlinger.	
Astafjord lønn og regnskap	Felles lønns- og regnskapsfunksjon									Vertskommune	Lavangen			
Astafjord innfordring	Felles innskrivningsfunksjon									Vertskommune	Gratangen			
Astafjordlegen	Felles legetjeneste inkl. kommuneoverlege	2022								Vertskommune	Salangen	20	Legekantor i hver kommune. Personale ansatt i Salangen kommune. Kostnader deles med 80% etter folketall og 20% likt. Utvidet med Dyrøy fra høsten 2021.	
NAV Salangen, Lavangen, Dyrøy	Felles NAV-kontor	2019								Vertskommune	Salangen		Kontorsted i Salangen. Tilstedeværelse i Dyrøy og Lavangen 1 dag i uken.	
Landbrukssamarbeid Bardu-Salangen	Salangen kjøper forvaltningstjenester fra Bardu									Tjenestekjøp	Bardu			
Bardu og Salangen interkommunale skadefellingslag	Samarbeid om felling av skadedyr	2013								Tjenestekjøp	Bardu		Troms inndelt i fire regioner. Spleiselag mellom kommunene. Utgiftene dekkes av Fylkesmannen dersom det bestemmes at et «skadedyr» skal felles (jerv, bjørn etc.).	
Brannsamarbeid Bardu-Salangen	Avtalen dekker forebygging, feiertjenester, overordnet vakt og brannsjef.	2016								Vertskommune	Bardu		Tilsvarende ordning med Lavangen kommune	
Sør-Troms museum	Vekke interesse for og spre kunnskap om natur- og kulturhistorie i regionen.	2007			kr	33 331 000	kr	11 483 000	kr	1 461 000	Stiftelse	Harstad	80	
Bredbåndfylket (BBTF) AS	datakommunikasjon og alt som står i forbindelse med dette, samt deltakelse i andre virksomheter gjennom aksjeeie eller på annen måte.	2003	0,81 %	kr	52 289 000	kr	62 466 000	-kr	376 000	AS	Tromsø	21	Eiet av kommunene i Troms og Troms Fylkeskommune.	
Tromskraft Holding (Holdingselskap for Arva AS)	Selskap etablert for å forvalte overskudd fra Arva AS og Tromskraft drift for eierne.	2019	1,67 %		NB estimert 2022 111 000 000		NB 2021 581 521 000		NB 2021 32 974 000	AS	Tromsø		Deieler 100% av Troms Kraft AS som igjen eier 60% av Arva AS hvor Salangen kommune har indirekte eierskap med 0,6%, 100 % av Ishavskraft AS og Troms kraft produksjon AS hvor Salangen har 1% indirekte eierskap i begge. I tillegg	
K-Sekretariatet IKS	Utløse sekretariatsfunksjonen for deltakernes kontrollutvalg og hva dermed står i naturlig forbindelse.	2004	0,68 %	kr	10 930 500	kr	5 996 438	kr	2 065 227	IKS	Tromsø	7		
Polar Park AS	Polar dyrepark i Bardu	1984	0,04 %	kr	14 479 000	kr	22 942 000	kr	2 950 000	AS	Bardu	34	10 aksjer	

Vardobaiki AS	Å videreføre og forvalte samisk språk, historie, kultur og samfunnsliv i regionen. Å bygge ut, eie og drive et eget senter/bygg.	2002	0,48 %	kr 20 003 000	kr 8 681 000	kr 553 000	AS	Evenes	45	6 aksjer
Arkiv Troms IKS	Interkommunalt arkiv Troms IKS skal arbeide for at verdifult arkivmateriale blir: 1) tatt vare på og sikret som informasjonskilder for samtid og ettertid, 2) gjort tilgjengelig for offentlig virksomhet, forskning, og andre administrative og kulturelle formål	1999	2,46 %	kr 9 964 930	kr 1 024 708	kr 67 901	IKS	Tromsø	8	IKS fra 1999 for 21 kommuner i Troms. Stiftet som samarbeidsordning i 1992.
Salangen boligstiftelse	Skaffe boliger for tidsbegrenset utleie uten egen økonomisk fordel. De kan bare leies ut til vanskeligstilte. For enkelte leietakere kan det være et varig botilbud.	1988	Stifter	kr 9 141 135	-kr 2 330 094	kr 605 986	Stiftelse	Salangen	6	Stiftelsen av negativ egenkapital på grunn av en skjønnsmessig nedskrivning av verdi på eiendom, bygg og anlegg gjort i 2020 med 20%.
Astafjord utvikling AS	Forvaltning av Areal Elvenes og næringsutvikling for Salangen kommune	2006	100,00 %	kr 3 986 848	kr 705 157	kr 374 895	AS	Salangen	4	Driver næringsarbeid for Salangen kommune og forvalter og utvikler kommunale eiendommer på Elvenes.